La Casa sens govern.

—

de

Teodoro Baró.

698. —

Acte 1er

—

BIBLIOTECA ... BARCELONA

1886.

= La casa sens gobern. =

Comedia catalana en tres actes y en vers.

Acte primer.

Personas.

D.ª Petra.	S.ª Mirambell
Conchita.	Sta Pi.
D. Ambrós.	Tutau
Juan.	Goula
Carlos.	Ferrer
Jaumet.	Perelló.

L' escena passa á Barcelona.

Balbina. Tonta y Estau

= Acte primer. =

Saló rich: á la esquerra del públich una tauleta ab llibres, altre rodona al mitx ab álbums, lámpara. Portas al fondo y als costats: á la esquerra una finestra, sillons, tres cadiras, pessas de roba, un sombrero de copa; tot en lo mes gran desordre.

(Claus y Billets de Banch)

~~Album de modas~~

Escena 1.ª

D. Ambrós = sentat á la taula llegint.
Concha = en mitx de la escena en un

sillo, llegint un periodich de modas.

~~Retrato~~ Joan = á la dreta gronxantse en un balancí, llegint un altre periodich.

Joa = Quina cosa tan estranya!
Con = Bueno! já t'ho pots guardar.
May deixarás la manía
de llegiro tot ben alt,
com si recitar sabessis
lo mateix que un bon galan.
Am = Concha!
Joa = A que vé tot aixó?
Am = Joanet!
Con = Que llegeixis baix.
Am = Concha!

Joa= Que no sent qui parla!..
Ni conseguir tan sols sab!
Am= Joanet!
Con= Mes que tu!
Am= Conchita!
Calleu, si podeu callar!
Con= Que á mi mi digui semblants cosas
ell, que per tonto ha estudiat
y ab la seva s' ha sortit!..
Am= Tu y ell ja m' feu mal de cap!
Joa= Y que n' ets de Batxillera!
Sempre ho foras y ho serás.
Valdria mes que t' cuidesis
de tindreu tot arreglat.
Teus vestits que son pindangos

ab esparrecks de tres pams,
y per presa de adobarlos
los deixas tots esqueixats.
Ay aquell que s' casi ab tu!
Quina desgracia tan gran
ab tu li entrará á sa casa!

Am= Calleu!

Con= Que no sent, papá! —

Am= Be massa!

Joa= Donchs calla, sens.

Con= Y tu qui ets?... un estudiant...

Am= Conchita! Sabs que aquet cuento.

Joa= Sens?

Am= ¡Joanet! No pots callar?

Con= Sens? Estudiant! y del primé

de lleys no ha passat may, may.

Joa= Ahont tu ets sobran enredos;

per ço no soch advocat,

Con= Jo enredaire?..

Joa= Y batxillera;

doctora prompte serás.

Con= Tu ets figurón de café.

Joa= Deixada!

Con= Insults!

Joa= Com germá

m'haig de semblá á la germana.

Con= Joanet!.. Mirat que no sabs...

Am= Calleu!

Con= Y com vol que calli?

Am= Ja no sé que no pots callar!

Si no estés en moviment
la llengua t' faria mal.

Con= { S' alsa y segons indica l' dialecte
va y ve.

I vosté li va á l' ajuda?

Joa= Si de tu ja no 'n fa cas.

Anu= Noys! Noys!

Con= I encara paciencia!

Joa= Que t cremas? me distreurás.

Con= Jo M' aufego!

Joa= Ves al ayre,
totseguit te passará.

Con= Jo m' encench.

Joa= Foch! los bomberos!

Con= Lo que m' has dit pagarás!

Am= Joanet, Conchita, y Joanet
y Conchita! Prou n'hi ha,
y massa; que ś mes que prou

{Concha s' assenta enfadada y
apoya l' bras á la taula y l' cap
á la ma.}

Es molt lo que está passant!

{Pausa= Joanet s' acosta á Concha.}

Joa= Y qu' ets guapa cuand t' enfadas!

Con= {Alsantse}

Aixó no ś pot aguantar!

Am= {Alsantse y posantse al mitg.}

Altre cop! Mireu que ś molt.

Joa= No sab perqué s' ha enfadat,
perqué li he dit qu' era guapa!

Con= Perqué... (Campanilla á 10000 Mirambell 1ª Dha

Am= Calla.

Joa= Deus callar.

Am= Joanet!

Con= Ja ho seus. Calla tu.

{Tots tornan á sentarse. Joanet apropo del seu pare.

Joa= Papá.

Am= Que vols?

Joa= M'he quedat sense un ral, y si vosté...

Am= L'altre dia t'va ~~n~~ donar cuatre duros. Gastas molt!

Joa= Un jóve be deu gastar.

Am= Deu gastar? Per quin motiu?

Joa= Com un sempre va elegant,
y á mes, aumentan los gastos
per que s'ha de figurar
y distingirse dels cursis....
Am= Joanet, crech que anem molt mals.
Joa= Bah, papá, no sigui aixís!
{Concha s'alsa y diu á Joanet}
Con= Y bé, hont son los esquinsats
que jó tinch á n'als vestits?
Joa= Conchita! M'has asustat!
Am= Conchita!
Joa= Que si m'enfado
fins los sórs me sentirán!
Am= Joanet!
Con= Perqué no l'renyaba

cuand ell á mi m'ha insultat.

Am= Imposible es que ab vosaltres
ni hagi may ordre ni pau.

{Se 'n va per l'esquerra}

Escena 2.ª

Joan= Concha.

{Joan s'assenta en lo balancí y canta}

Con= Canta! canta! Ja veurém
si sempre aixís cantarás.
Calla t' dich! Te dich que callis!
Joanet, que m' fas alterar!

{Campaneta} Campanilla

Joa= {Per la cansó}

Conchita, digas: que t' sembla?
Con= Que no sempre aixís viurás.

N. 78.

Campa {Campaneta}

Escena 3.ª

Dits = Ambrós.

Am= La segona. No heu sentit?
Con= Encara s'está burlant.
Am= No sentiu la campaneta?
Joa= Y perqué no obra l'criat.
Am= No sabs que en Jaumet es fora.
Con= Que fóra..! No hi puch pensar
qu' ell aixíns pugui mofarse..
Am= Que tinguém la festa en pau!

{Campaneta molt fort y seguit
fins que s'obri.} campaneta

¡No sentiu la campaneta?
que lo cordó trencarán!
Joanet, á obrir!

Con= {ab mofa} Ves corrents;
veyam com fas de criat...

Joa= Criat jo! Donchs veshi tu.

Am= Joanet!

Joa= La Conchita hi vá.

Am= Conchita!

Con= Veshi, Joanet.

Joa= Yu.

Con= Yu.

Am= ¡No voleu callar! campᵃ

Que no sentiu com repican?

{Va á obrir: Conchita l' deté.}

Con= Oh, no, que á n'ell ho ha ordenat,

y que ell hi vagi es precis.

Joa= La teva no lograrás.

Am= Té! Ja han trencát lo cordó!

{Donan cops forts á la porta}

I com pican! {mª. foro}

Con= Noy mal criat!

Joa= Conchita, calla!

Con= No vull!

Am= Tot lo de dalt irá á baix!

p.d. Es la Petra! Quin cridori!

Con= Tot ho diré á la mamá!

p.d.

Escena 4.ª

Dits = Petra.

Pet = Quina casa! quina casa!
Am = Quina casa!... l' diu aixó
hi ha vint anys.
Pet = I may se muda
per la culpa teva, Ambrós!
Am = Es ben cert.
Pet = I no armis brega;
que já hi ha prou d' esbalot.
Am = No es petit lo que has mogut.
Que tots los vehins, tots! tots!
han obert las sevas portas,

per saber lo que era aixó.
Y tu á n'al cordó, estiradas,
y després, picas á cops.
Que dirán! Quina vergonya!
Pet= Es á dir que encara jo
de lo passat tinch la culpa?.
Am= Mirat, Petra, ja ni ha prou.
Pet= Allí, parada á la porta,
y després d'un gran plantó,
encara la culpa es meva!
Am= Petra, després d'aquets dos,
no vinguis tu á atabalarme.
Sembla aixó casa de boigs.
Pet= Es la casa d'en Barlanda.
Am= Callém, que será millor.

{S'assenta.}

Pet= Mes te valdrá. Hont es en Jaume?

Am= Ha sortit are fa poch.

Pet= Hont ha anát?

Am= Que no recordas
que li has dit que á la estació
anés á preguntár cuand
arriba l' tren?

Pet= Mes ja pot
habé tornát.

Am= No es posible:
si surt are no fa molt.

Pet= Es á dir que tu l' defensas?
per çó 'ls criats son tan bons!
Cuand arribi m' sentirá.

Am= Cridarás sense rahó.
Pet= Tan si 'n tinch com si no'n tinch
Am= Te crech bé, no m've de nou.
Pet= Ambrós!
Am= Petra, que no veus
que mi volant...
Pet= Calla, Ambrós!
que sempre tu m' fas la contra.
Am= Altre vegada! Ja hi som!
Pet= Y altre, y altre, y centmil!
Am= Petra! Petra!
Pet= Que! que vols?
Veyam, parla. Ja t' escolto.
Am= Me 'n vaig, que será millor.
{Se 'n va esquerra}

Perelló J.º D.

Escena 5.ª

Concha = Joan = Petra.

Pet = Demunt la taula l'sombrero.

{L'agafa y l'tira á un silló ahont
hi va llensánt tota la roba.

Joa = (Continua la funció.)

Pet = Si sols un moment jó surto
trobo aqui un desordre gros.
¿A puesto d'está l'vestit?

{á Concha}

Joa = Contesta á n'aixó, si pots.

Con = Mamá! {cridant}

Pet = Ja no hi ha qui aguanti!

l' jaqué fet un drapot;
també l'ermilla; deixát!
Con= Veyas, contesta á n'aixó.
Joa= Cuydat de lo que t' importa!
Pet= Aixó durá mes no pot.
Quin desordre! quin desordre!
Joa= A que vé aqueix esbalot?
Vegi quin castell ha fet
ab la roba á n'al sillò!
Bonich modo de arreglarho
fentne un embolich de tot!
A n'al castell sols hi faltan
las botinas per canons.
Pet= Sempre la llengua t' fa mal!
Joa= La llengua m' fa mal! Ja hi som.

Pet= Calla tot seguit.
Joa= Loch nut.
Con= Sempre es aquet burinot!
Joa= Conchita, menos paraulas
ó t' trech los drapets al sol.
Con= ¿No veu mamá, com m' insulta?
Pet= Quinas pessas sou tots dos!
Con= Que sempre per culpa teva...
Joa= Tu, la teva.
Con= Tu!
Joa= Tu!
Pet= N' hi ha prou!

Hª 70 D
Alinove

Escena 6ª

Dits = y = Jaume.

Jau= Arriba á las nou y mitja.
Pet= Es posible! y son las deu!
Jau= Si senyora. Aixó m'ha dit.
Con= De quins modo ns ha sorprés!
Lo vaig d'aquesta manera —
Ay mamá, no tenim temps!
Lo Pe Donte pressa.
Con= Estás segú?
Petra= A aquesta hora arriba l'tren?
Jaau= Si senyora.
Con= Y tanta calma!
Podias venir corrents.
Pet= Es insufrible!
Jau= Eran cerca
de tres cuarts...

Con= Bueno, Jaumet;

mes podias...

Jau= No, senyora.

Ja habia arribát lo tren

cuand m' han donat lo recado.

Con= Sempre calma!

Jau= No, senyora:

que se 'ls ofereix res mes?

Con= No.

Vet= Ves. No sabs si já ha arribat?

{Jaumet es á la porta}

No sens lo que t' dich, Jaumet?

Con= Jo penso que fins fá l' sort.

{Jaumet retrocedeix}

Pet= Digas, respont.
Pau=
No se qué.
Pet= Sabs si ha arribat?
Pau=
Si, senyora.
Pet= Que l'has vist?
Pau=
He vist lo tren.
Pet= Que t'ha dit?
Pau=
Com, que m'ha dit?
Lo tren? Que vol que m'digués?
Pet= No parlo del tren, d'en Carlos.
Pau= Ah! no l'he pas vist á n'ell.
Com= Que may ne poguem zortir!
Pet= Vesten, ves del devant meu!
Pau= Volen res mes?

Pet= Que te'n vagis.
Jau= Si, senyora. Està molt bé. (vas.)

Escena 7ª

Concha = Joan = Petra.

(Campanilla 1ª)

(Perello 4º D
a poco 7ª)

Joa= A aquesta casa ditxosa
sempre ha de passà l'mateix.
Con= Que passa,? Que?
Joa= Que las faltas
paga aquell que 's ignocent.
Con= Defensa en Jaume.
Joa= Fa un cuart
que l'hem enviat.
Con= Y que?

Joa= Que si en Jaumet ha sortit
habent arribat lo tren,
com voliau la resposta
avants que l' tren arribés?
Pet= Y á ni á tu qui t' hi demana?
Con= No sab qu' ell está content
sempre que us pot fer la contra?
Mal germá!
Joa= Si ets un cap verd.
Con= Jo cap verd!
Joa= Donchs cap nedú!
Con= Jo cap nedú! Que no sent?
Joa= Bueno; per ço no t' enfadis,
lo tindrás sense cervell.
Con= Mamá!
Campaneta
Pet= Joanet! {Campaneta}

Joa= La campana.

Escena 8ª

Dits= Jaumet.

Jau= D. Carlos! (mt.) // Ollivera 2o D
Pet= Quedat, Joanet,
m'arreglaré. (mt.)
Con= Iré á vestirme. (mt.)
Joa= Ab aquets pantalons vells... (mt.)

Escena 9ª

Carlos- Jaumet. // Artigas 2o D

Car= Senyor... si no hi ha ningú!
(Saludant)

Pau= Oh! hi eran are mateix.
Car= Que no'ls ha dit...
Pau= Si senyor.
Car= No sab vosté...
Pau= No sé res.
Car= No li han dit si sortirian...
Pau= No senyór.
Car= Bé. Si vosté los hi vol passar recado...
Pau= Si senyo. Hi vaig al moment.

Escena 10.ª

Carlos.

Fulang y Miramball
pb 2º

No estarian arregladas:
Es posible. Esperarém.

Instant que ab tanta impaciencia

{Va á sentarse y s'alsa totseguit
{mirant lo silló ple de roba.

Que es aixó? Lo puesto no es
apropòsit per botinas.
Aixó sembla un magatsém:
ermilla, un xal; mocadors,
un sombrero á n' al quinqué.
magnifich apaga-llums!
Uns pantalons. Escelent.
Un vestit, una sombrilla:
un album. Bueno; molt bé.
Si l' salón tenen aixins
com deurán tení l' demés!

Dutan Mirambell
2 P D

Escena 11ª

Quitar Miramb[illegible] p 2 D

Carlos = Petra = Ambrós.

Car = Dª Petra...
Pet = Ab impaciencia
tots à n' aqui l' esperabam.
Perdó demano, que sol
ha hagut d' esperá à la sala.
Car = Perdó que no hi ha motiu
per demanar.
Pet = Sempre amable,
Carlos. {à Ambrós}
Car = Are tinch l' honor
per primer cop...
Am = Moltas gracias.
Deixém cumpliments apar

que ab mi son cosa escusada.
Desde avuy já l' considero
á vosté com de la casa.

Pet= Prenguí asiento que cansat
deu trobarse del viatge,
que no ha sigut massa curt.

Car= Ab lo carril las distancias
molt s' escursan.

Pet= {baix á Ambrosi} L' esmorsar.

Car= L' objecte que aquí m' portaba
á haberi hagut las molestias,
m' hauria fet olvidarlas.

Pet= (L' esmorsar.) Sempre galant.

Car= Vosté amiga d' alabansas.

Pet= Es justicia. (L' esmorsar.)

Am= (No t' entench.)

Pet= Y las germanas,
lo papá y la mamá...
Car= Tots bons:
tantas cosas...
Pet= Carlos, gracias.
(L'esmorsar.)
Am= (Pero...
Pet= (Depressa.)
Y la mes gran já es casada?
Car= Y molt ditxosa.
Pet= (Que fás?
passa recado á n' en Jaume
perqué pugui esmorsá en Carlos.
Ye ĭ vas? {á Ambros que ĭ alsa}
Am= Pero si are acabas

de dirme.—

Pet= (No callarás.)
Lo del esmorsá explicaba.

Am= (Ab tanta cosa l'cap perdo.)

Car= Per mi no deu molestarse.

Am= L' deixo ab lo seu permis
un moment. (Y quina casa!) (vas.)

Escena 12.ª

Carlos = Petra.

Car= Crech que la meva impaciencia
no será per vosté estranya.

Pet= La comprench. No tardará
Conchita. Vol escoltarme
un secret? mes li diré

Carlos, ab tota confiansa.

Car= D.ª Petra... (Escala P.J. a poco Intan Toy.)

Pet= La promesa
ara deu está arreglantse
per rebrer be á u al seu novio.

Car= Mes vosté bé sab que galas
no necesita l'amor
qu'ella sapigué inspirarme.

Pet= Ja sab qu'ellas sempre volen
anar be y que no'ls hi agrada.

Car= Será aixiné, mes lo desitg
de veurerla que tinch are
despres de tan llarga ausencia.

Pet= Dos mesos.

Car= Si ha sigut llarga.
Mes lo temps no s'ha perdut.

Los papers que feyan falta
tinch despatxats, tots en regla:
prompte podrán enllassarse...
Pet= Be compendrá cuant jo sento
que la Conchita s' separia
de nosaltres. Mes la idea
de que trobará á sa casa
la ditxa, cuasi m' consola.
Car= Ho espero aixis.
Pet= Quina falta!
L' equipatge.
Car= No; no acepto.
Pet= Aixó es falta de confiansa.
Car= Tinch parents á Barcelona,
y hauria sigut desayre...
Pet= Evasivas...

Car= Oh, no tal.
Pet= Evasivas y no passan.
L'esmorsár l'está esperant.

Escena 13ª

Tomas
1P Dits = Joan.

Joa= (Crech que já puch presentarme
lo guapet; be: me n' alegro.)
Car= {Dantli la má}
Es lo fill de qui m' parlaban
ab elogi á l'anticosa?
Joa= Servidor seu.
Car= Joanet, gracias.
Pet= Al menjador.
Car= No s'hi empenyi.

Pet= Carlos, ho pendré á dexaurye,
Cuand menos...
Car=
Vindré algun cop
mes no sempre.
Pet=
L'acompanyas.
Car= Mes y vostés...
Pet=
Tardarém.
Oh, las costums de la casa
per vosté no 's desarreglan.
Com de familia se l' tracta.
{Sen van Joanet y Carlos}

Escena 15ª

Petra = després = Ambrós.

Pet= ¡ Y que tarda la Conchita.

Potse se li fassi nit
mentres se cambia l'vestit.
Tan pochs temps que 's necesita!
Quin desordre! Si ha notat
del modo que aixó are 's troba,
que haurá dit? Plena de roba
la sala! Tot regirat!

Batan voy

Am= Petra.
Pet= Té! Una prenderia.
Digas, que t' sembla d'aixó?
Am= Que no pot estar pitjó.
Pet= Es molt vritat.
Am= Ja ho sabía.
Per ventura t' ve de nou?
Es la primera vegada
que 's troba desarreglada?
Si sempre hi es.

Pet= Ja si hi ha prou.
En Carlos que pensará?
Am= Sols pensará lo que ś cert;
que ś etern lo desconcert
que á n' aquesta casa hi há.
Pet= Per culpa de qui?
Amb= Ja ho sé.
Mes jó no sé remediaro.
Pet= {Llensant la roba}
Sols aqui saben deixaro.
Mirat cuanta cosa; té...
Am= Are si que tot ho adobas.
Pet= No vey tanta cosa aqui.
Am= Y creus que al llensaro aixi
de ordenada dons tu probas?
Pet= Mecullo.

Ton= Y bé, que juguém
a fé y desfé? {Recull roba}
Pet= Qu'ets pesát!
Vegam si acabas aviat.
Ton= Que 'n faig jo d'aixó? acabém.
{Seguix la sala per deixarho}
Y bé ¿que fém? ¿que m'estich
tot avuy ab lo farsell?
Pet= Da fora aixó un gran tropell:
patirias. Quin fatich,
Lo que á casa succheueix...!
Poto deixaro.
Ton= Si no 's troba
un sol puesto sense roba.
Res; ho deixo aquí mateix.

{Torna á deixarse al mateix silló.}

Pet= Pren asiento; hem de parlá.

Am= Que hi ha de nou?

Pet= Pren asiento.

{S'asentan}

Am= Segona part. Va de cuento.

Pet= No es cuento.

Am= Donchs que será?

Pet= Parlém ab formalitat,
sí ó no?

Am= Sí.

Pet= Donchs parlém.
Ab tu sempre piteo' amém
y sempre t' fas mes pesat.
Perqué tu no pots semblarte
á altres marits, sempre atents

Goula f.º Y.)

Sempre amables, deferents....
Ab ells no pots compararte.
No veus quina diferencia
entre tu y...

Ant= Per aixó
vols t'escolti ab atenció?

Pet= Que'n tens poca de paciencia!
En Carlets diú despatxats
los papers pe l'casament.
Es un partit excelent!

Ant- Deu los fassi ben casats.

Pet= Y l'senyó que ab tot s'oposa.

Ant= Oposat á la fal-lera.

Pet= Oposat en gran manera
á n'al viatge á Panticosa
Tu no trobas res sens faltas....

Lu' aiçims siguis! als teus anys...
Si voliam aná als banys...
Am= Mes si no estabau malaltas.
Pet= Lo tono y la societat
demana y vol, ja t'ho he dit...
Am= Estrany que no hagis sortit
ab lo tono mes aviat!
Lo tono, es tení arreglada
la casa ab pau; aixó, si.
Pet= Per ventura falta aquí?
Am= No hi ha faltat cap vegada.
Vervi-gracia. Pots mirá.
{Per lo desordre de la sala}
No es cosa d'avuy mateix;
que lo d'avuy succeheix
hi ha vint anys, si mes no 'i fá.

Pet= ¡No pot sufrirte qui t' sén!
Ets un home ben pesat.
Lo cas es que concertat
d' alli vaig dú l' casament.
Parlem d' aixó, y de res més,
Que t' sembla ell?

Am=

Que correspont.
A lo que m' han dit: que son
bons los informes que he pres.
Tot á ú en Carlos abona.

Pet= Y l' casament, já t' he dit
que á no sé 'ls banys... Quin
marit!
Te 'l convensas? {Al ·········}

Am=

Quina dona!

Escena 16ª

Tomas ?? ??D

Dits = y = Joan.

Joa = Mamá, digui. Mes que ha fet?
Pet = Que passa?
Joa = Tots hem quedat
lluidissims...
Pet = Que hi ha?
Joa = Qu'en Carlos...
Am = Es cert, no hi pensaba já.
Joa = Fins are á n'al menjador
nos hem estát assentats
l'esmorsá esperant.
Pet = I que?
Joa = Que no ha vingut l'esmorsár.

Pet= Es posible!

Joa= La cuinera

m'diu que res preparat
no tenía. Ab en Carlets
he procurat disculparls,
y ell, per no causals molestia
potsé á la fonda haurá anat.

Pet= Aixó sols passa aqui casa.
Jo que l'hi he dit tan y tan
que 's quedés; ab la insistencia...
y luego no hi ha esmorsar!
Qu 'haurá dit? Ay! quin concepte
en Carlos s'haurá format.

Am= No massa bó.

Pet= Y tu la culpa

tens de lo que está passant
Am= Jo!
Pet= Sí, perqué no avisabas.
Am= Mes si per ço aquí he entrat.
Pet= Y res ha dit.
Am
Perque tu
m'has fet perdrer luego l'cap.
Cuand comensas ab la teva
á cridar y alborotar
no hi ha ningú que t'aturi.
Pet= Bueno! Ab reprotxes vindrás
despres que teva es la culpa.
Am= Del desordre que aquí hi ha.
Pet= Tu la tens.
Am=
Donchs me la quedo.
Vejam si aixís callarás.

Pet= Que callés? Res mes voldrias,
despres del que aqui ha passat.
Am= Pots callar?
Pet= No.
Am= Donchs no callis.
Pet= No callo ni are ni may.
Am= Petra, Petra, Petra, Petra,
que la mosca m'puja al nas!
Petra, Petra!
Pet= Que vols dir?
Am= Petra, Petra!
Pet= Que?
Am= Me 'n vaig. (vas.)
Pet= Això no pot durar mes,
això avuy ha de acabar! (vas.)

Joa.- Hi ha vint anys que ho sento dir
y encara aixó no ha acabat.

Perelló 1º D. á poco
Balbina P 2 I.

Escena 17ª

Joan

Y es lo cas que ni una blanca
tens Joanet, ni sols un ral.
Ahí á n'al ditxos casino
tot, tot m'ho varen guanyar.
Jo necesito diners
y per mes que n vaig buscant

(Alsa l'cap pensant y mira á
la finestra)

La modisteta. Salero!
Esperat nena; allá vaig.

Soch un Tenorio en petit.

{Desde la finestra}

Ja están? ja están acabats
los retratos? Donem un...
Es vritat; no l' pots tirá.
En Jaume vindrá á buscarlo.
Jaumet! {Cridant al fondo}

Simona
8o D.

vas aqui devant,
al quint pis, prens lo que t dongu
y correns aqui. Que fas!

{Torna á la finestra}

Ja ve, salero, salada.
Qu' ets bonica; m' has fletxat.

{S'aparta de la finestra.}

Son viudas... per mes que n...

{Mirant las butxacas de l'armilla}

no trobo res; ni un sol ral
d'aquells que se 'n van al forro
per un descosit passant.
Potsé... ell aquí de vegadas
algun diné hi sol deixar.

{Obra l' calaix}

La clau... se l'ha descuidada...
Res... ah! si... bitllets de banch...

{Pren bitllets}

Es massa... Trobo fortuna;
avuy guanyaré jugant
y per que res no 's conegui
aquí 'ls tornaré á posar.

Escena 18.ª Juanin P 29

Joan = Conchita.

Joa = Al balcó. Ja l'has donat?

{Desde l'balcó}

Con = Ahont es en Carlos?

Joa = No ho sé.

{Sempre desde la finestra}

Con = Com, no ho sabs?

Joa = Deixam en pau.

Con = Joanet. Sents? Que no m'escoltas?

Contestam: hont es anat?

Joa = Allí hont ha volgut; y calla.

Con = A la finestra que hi fas?

Joa = Hi faig lo que m'don la gana.

Con = Donchs respon. {Lo treu de la finestra}

Joa = Deixam está.

Conchita, Concha. (Ja's fora.)

Molt bé. Are res no sabrás.
Con= Que ha suchsuit? No contestas?
Joa= Qu'ha suchsuit? Cosas grans.
Con= Cosas grans! Parla, Joanet.
Joa= Si, eh?
Con= Si.
Joa= No vuy parlar.
Con= Acas, digas, en Carlets...
Joanet, te vols esplicar?
Joa= En Carlets jà no es á casa.
Con= Ahont es anat?
Joa= A esmorzar.
Con= Que graciós! No sabs quin susto
tan gran m'habías donat!
Joa= Pot tenir grans consecuencias,
molts grans, lo qu'está passant.

Con= Que passa?
Doa= No t'cansis, Concha.
Con= Digas.
Doa= No.
Con= Si.
Doa= No.
Con= Si.
Doa= Bah!
Con= Vamos, be, no vuy sentirte.
Cuand ell torni já veurás!
Anarsen aixins!...
Doa= Aixins!
Parlas molt y res no sabs.
Escoltam.
Con= No vuy.

Zoa= Donchs are,
Conchita, jò vuy parlar.
Con= Y jò no t' escoltaré.
Zoa= Veurém si m' escoltarás.

{Conchita s' va apartant d' ell per no sentirlo, mes Zoanet la segueix parlant fins que per ultim Conchita s' atura.}

Si ab instancia t' convidesin,
luego t' fessin esperar
mia hora assentada á taula,
y despres d' esperar tant
surtisin que la cuinera
no te res per esmorsar,
que dirias?
Con= Com pot ser!

Joa= A n'en Carlos ha passat
tot aiyó, seus, punt per punt.
Con= Que haurá dit?
Joa= Ja ho pots pensar.
Con= Que haurá pensat?
Joa= Mes de bó.
Con= Mes de bó?
Joa= Si, es natural.
Con= Que's natural?
Joa= Si, Conchita.
Seus marit tu t' quedarás.
Con= Joanet!
Joa= Que vols?
Con= Res.
Joa= Es poch.

Con = Es massa! (Mirambell P. D.
Joa = Donchs punt y apar.
(Tu m'has tret de la finestra...
are á tu t' toca rabiar.)
Entra l' novió y tots fugim,
deixantlo á n' aquí plantat;
l' convidém, y l' deixém
sens esmorsá com já sabs:
T' haguesis quedat aquí.
Con = No m' hi podía quedar.
Anaba desarreglada.
Joa = No m' ho has de dir, sempre
hi vas.
Con = Joanet!
Joa = Es cosa molt ~~vetta~~ vella.
Con = Joanet!

Joa = Que cantant veritats —
I tu no t' casas! no t' casas!
Con = Calla.
Joa = No.
Con = Mamá, mamá!

Mirambell

PPD XX

Escena 19ª
Dits = y = Petra.

Pet = Que's aixó?
Joa = Ja ho veu, mamá.
(á Concha) Calla. No passi cas d'ella;
sempre ve ab la cantarella
de que la fan enfadar.
Li he dit lo que ab en Carlets
ha passat aquí fa poch,

res mes; jà hem tingut poch
encés. Aqui 'ls alirets
de la senyora.

Con= I com ments!
Després de burlars' de mi.!

Pet= Calla.

Qoa= Si pot ha de di.
Mirat, Conchita, jà ho sens.

Pet= Silenci.

Con= Que desgraciada,
contra mi tot se conjura.
La paciencia se m' apura.

Qo= Pots callar d'una vegada!

Pet= Mes que hi ha hagut? Perqué plorai?

Con= Perqué ploro!... Donchs riuré...
com las cosas van tan bé...

Tot cambiat en pocas horas!
Roa= Que dirán del cas aquet,
cuand se sapia, que 's sabrá,
que per falta de esmorsá
l' casament s' ha desfet.
Com aqui ningú res,
dins un cuart, tot lo veynat
sabrá lo que aquí ha passat.
Ja no 's pot desitjar mes.
Con= No m' faltaba mes que aixó.
Pet= No 's sabrá.
Roa= Si; já ho veurém.
Pet= No 's sabrá dich.
Roa= Que hi posém?
Pet= Que no, perqué ho mano jó.
Roa= Dins un cuart tot lo carre

I si Carlets no tornará.

Pet= Quin motiu té?

Joa= Cap.

Pet= Vindrá.

Joa= Basta que ho mani vosté.

Con= Tan sols está ben content

cuand me veu á mi plorant.

Joa= Oh! Quin desconsol tan gran!

Si la mata l'sentiment...!

Pet= Podrás callar!

Joa= Bé, mamá!

Con= Desitjo véurel.

Pet= {Timbre} Jaumet.

Joa= (Ja podan cridarl, que aquet

de segú no ho sentirá.

Pet= Haurá sortit! {Vespres de timbre}

Con= Sols fa un rato.
Pet= Sabs hont es? (Instan P2 D.

Joa= Qu'haig de sabé...
(Ves si are li esplicaré
que l'he enviat pe l'retrato.)
Pet= Jaumet! Ves, haurá sortit,
De mi no s'ha de burlar:
cuand vingui, ja s pot buscar
colocació tot seguit.
Con= Un Joanet...
Joa= Bó!
Pet= Ves, Joanet;
Mira las fondas, cafés;
fins que l'vegis. Pressa!
Con= Ves!
Joa= Y en veyentlo ja he complert?

Pet= Fora bromas!
Con= Torra!
Joa= Si.

(se'n va y torna)

Con= Per últim já se'n ha anat.
Pet= Que no surts?
Con= Perque has tornat?
Joa= Si no sé lo qu'haig de di!
Con= Sempre l'mateix!
Pet= Enfadós!
Joa= Bueno, já l'niré á buscar,
y aixins que l'puga trobar
quedém mirantnos los dos.
Y si mentres m'entretinch
guaytantlo, ell me demanés
lo que vuy, li diré: Res,

perqué no sé perqué vinch.
Pet= Tu no t' has de descubrir,
y aixins que l'hagis trobat.-
Con= Com si fos casualitat...
Pet= Fas que ouigui.
Con= Entents?
Roa= Si, si. (vas.)

Escena 20ª

Petra= Concha= després= Ambrós.
Qutan p2D

Con= Si l' papá també sortia...
Pet= Ambrós!
Am= Que volen? Que hi ha?
Pet= A en Carlets has de buscá.

Con= Sortint potsé l'trobaria.
Am= Que convé?
Pet= Si. Que t'espero.
Am= Que hi ha?
Pet= T'ho diré en tornant.
Am= Lo sombrero. {buscant}
Pet= Ves volant.
Am= Oh, volant... sense sombrero!
Pet= Hont deu ser?
Con= Fuigui. Ja està.
Am= Vaig. Veyam si l'trobaré.
{Va á anarsen}
Pet= Ambròs!
Am= Què? {Retrocedeix}
Pet= Que li diràs?
Am= Que li diré? No ho sé pas.

Pet= Donchs t' esplicarias bé!
Am= Acabém... que li haig de di?
Pet= Aviat ho tindrás entés:
à u' ell no li diguis res.
Am= Y per aixó m' feu sorti?
Pet= Procuras à u' ell trobar,
fent veurer que aixó es casual.
Am= Bueno.
Pet= Y que res no compréngui!
Con= Torni aviat.
Am= Déus d' un moment.
{Se 'n va y torna}
Pet= Per fi! Ambros!
Am= Dona. Calla.
Si m' deu sombrero de palla
y estém al mitj del hivern!

(Buscan tots los sombreros: treuhen los tres la roba del silló llensant la á terra.)

Potse' aquí... Jet una truita!
Y com l'haben aixafat!..

Pet= Preu. Ja está bé.

Am= Ben posat!

Pet= Corra depressa, ves cuita.

(Li posa l' sombrero y l'acompanya fins á la porta.)

Escena 21ª

Petra = Concha.

Pet= Per fi es fora.

Con= Si l' trobavan!

Pet= Tanta calma m'desespera.
Y ben pensat, sabs, Conchita,
que haurém mogut tanta brega
pot molt ben ser, sens motiu?
Con= Com vol dir: si no s'espressa.-
Pet= Que anem darrera d'en Carlos,
y de segú qu'ell no pensa
ab res de mal.
Con= Pot se sí!
Pet= Que hi farém! L'errada es feta,
com sempre tu m'atabalas...
Con= En Joanet. Es qu'ell me deya.-
Pet= Si l'troban no hem perdut res.
Ja ha dut los vestits de seda
la modista?
Con= Sí, mamá.

Pet= Are non estat deus pendrer:
gobernarás una casa.
Con= Sabré ferm' guardar respecte
pe l' servey y per tot hom:
al que m' falti, á la primera,
despatxat.
Pet= Tal volta t' trobis
lligada si hi ha molta feyna.
Con= Y tindré sempre cusidora.
Pet= Oh, si, y minyona y cambrera,
que no podrás passá ab menos.
Sols sabs cusí una miqueta.
L' servey que siga bó...
com tu no has posat sisquera
may los peus á n' á la cuina.
Con= Hi ha cosas que no permetan.
(ab despreci)

Pet= Y'u cuand á arreglar la casa,
á tenirla sempre neta....
Con= Jaré que d'aquestas cosas
se'n ocupi la cambrera.
Pet= Si sabesis lo piano...
Con= M' costaba tan d'apendrer...
Pet= O bé fer flors,... ó brodar....
Con= Vól alló tanta paciencia...
Pet= Procurá que planxi bé
la que prenguis per cambrera,
que tu no u sabs.
Con= Natural.
Es feyna que molt me pesa
la de planxar.
Pet= Crech que totas;
no hi ha ab ellas diferencia.

Com sempre has fet lo teu gust
son aixó las consecuencias.
Con= Que he nascut per treballar,
sou vostés richs? (Peselló con retrato
f.º D.)
Pet=
Qu'ets dolenta.
Con= {Surtint á la finestra}
Desde aquí veuré si tornan.
Paño
—Mamá... en Baumet á l'acera...
—y fá senyas á una noya...
—es aquella modisteta
—que viu al cuart del devant.—
—Li tira una carta.
Pet=
Ca!
Con= —
Bé ho deya.
—Y senyala á aquí mateix.

Pet= En Jaume?
Con= No, mamá, ella.
Pet= Per qui será aquesta carta?
Con= No ho entench. Ja 's despedeixan
Pet= Per en Joanet?
Con= No sabia
ni tan sols en Jaume hont era
No sab que á Madrid en Carlos
ha estat molt temps? Madrilenya
es la modista. De fieso
que 'ls dos ja coneguts eran.
L' haurá vista... Veliaquí
com ha sortit tan depressa,
sens veurem.
Pet= Mes com á en Jaume.
Con= En Jaumet! y quina pessa!

No sab que de Panticosa
já s' coneixian... Certesa
tinch d'aixó.

Llimona con retrato
Bº D

Escena 22ª

Ditas = Jaume.

Jau = (Bó. Ja no hi es.)
{Se 'n torna sens sortir.}

Pet = Jaumet.

Jau = Senyora. (Aixó es fressa.)

Con = Aquesta carta que portas...

Jau = No es pas cap carta.

Con = ¿ Y m'ho negas?

Jau = (Comensa la tempestat.)

Con = Dom. {Li pren la carpeta}

Pau= (Primer tró.)
Con= {Veyent lo retrato} ¿No li deya?
Pau= (Aixó es lo llam.)
Pet=
La modista.
Pau= (La tempestat ja es desfeta.
Anemsen.) {Moviment}
Pet=
Paumet!
Pau=
Senyora.
Pet= Com te 'n vas?
Pau=
Tinch molta feyna.
Pet= Surts de casa totseguit;
pots buscarte conveniencia.
Pau= Volen res mes?
Pet=
Que te 'n vagis.
Que fossis aixís no creya.
{Paume fa lo moviment d'anarsen

(Ixtau con sombrero fº D.

} y tornarà, segons indiqui lo dialecte.

Tu convertit en correo
d' amors d'altres, bona pessa!
Que no sabs que obrant aixins
al amor vends?

Tau =
(Quina gresca!)
Si ell m' ha dit...

Pet =
Tu no debiar
fer aixó.

Tau = Com despres me renyan...

Pet = Te'n pots anar.

Tau =
Si, senyora.

Pet = Sabs si já coneguts eran
de molt temps?

Tau =
No se pas res.

Pet= Y allavors qu'éram á pendrer
ls banys, potsé já duraba?
¿No n' sabs res?

Jau= Ni una miqueta.

Pet= Parla mes; no pots parlar?

Jau= Si vol faré anar la llengua,
mes será per fer ruido;
no se res mes.

Con= Vesteu.

Pet= Vesteu.

{ Jaume se 'n vá }

Con= Ja ho veu!

Pet= Ja ho veig. Mes ab ell
hem de obrá ab molta prudenci

Entran con sombrero chafado

EoD

Escena 23.ª

Ditas = Ambròs.

molt conmogut y fatigat se deixa caure en un silló.

Pet = Ambròs.

Con = Papá!

Pet = L'has trobat?

Am = Sens buscarl'.

Con = Y que li ha dit?

Pet = Que venia tot seguit?

Am = Que l'barret duya aixafat.

Pet = No bromegis.

Am = Estich bé,
oh, mólt be per bromejar.

Biblioteca … Barcelona

Que á mi m' hagi de passar! -

Pet= Mes que t' ha passat?

Con= Que?

Pet= Que?

Con= Que li ha dit ell?

Am= Que portaba

l' barret...

Con= Mes en Carlets...

Am= Ara sols penso ab barrets.

Jo no sé lo que m' passaba!

Aixinis que al carré he sortit,

he trobat al senyor Mota:

"Porta al cap una pilota,

m' ha dit, rient tot seguit."

"L' ha perdut?" Un altre m' diu.

"Mes, senyó Ambrós, que no sab

qu' es lo que porta á n' al cap?"
Las orellas fan çiu, çiu!
"Y quina truita li han fet!"
Per aumentá l' meu fatich,
á cada pas un amich,
y tots parlant del barret.
Un pillet, d' aixó s' adona,
y com si anés per la Boria,
s' arma una horrible cridoría
com no s' veu á Barcelona.
"Qu' espanta 'ls aucells, senyó?"
"Qu' colons? fassils volár."
"Barrets vells! qui 'n vol comprar?"
A tots llamo la atenció:
la vergonya m' mata á mi,
perdo l' cap, no se l' que m' fas;

corro, sens veure ahont vas;
y per fi m' tenim aquí.

Pet= Quin home!

Am= Crida!

Pet= M' exalta!

Am= Continúa la funció.
Perque l' bunyol siga bó,
sols que hi tiris sucre falta.
Petra, no m' amolis, Petra!
mirat qu' estich empetrat!
cuidado que estant cremat
no t' jugui una mala treta.

Pet= Carlos...

Am= Posarlo podeu
al diari, si s' ha perdut.

Ja s'ha acabat lo ser nuit.
Veyam si ab pau me deixéu.

Pet= Ambros!

Am= Crida; no se t' sent.

Con= Me 'n vaig. (md.)

Pet= Lo soch massa bona.
Quin marit! (md.)

Am= Y quina dona! (md.)

Avolas V. D. Escena 24ª

Carlos.

Car= {Veyentlos anarsen}
Una casa sens gobern.

Fi.

del acte primer.

Acte 2on

—

1886.

6

La Çasa sens govern

con [illegible]

Pi Perelló

= Acte segon. =

Escena 1ª

Petra = Concha = Jaumet.

Pet = Debias passants avís.
Jau = Si d' aixó no m' ha dat temps;
pregunta si son á casa;
dich que sí: se 'n ve de dret,
y 'ls troba á tots...
Pet = Bueno, bueno!
Ja se l' que volía, ves.

{Jaumet fará l' moviment d' anarsen
y tornar: segons lo vers.

Con= (Que m' passin aquestas cosas!)
Pet= Que t' ha dit D. Carlos?
Pau=
Ell....
Semblava que no sabia
si entrá ó sortí; ni l' que fer.
Con= Y se 'n ha anat?
Pau=
Sí, senyora.
Se 'ls hi oferia res mes?
Pet= No. Escolta; si veus que vinguia
passa recado corrents:
que no torni á zuchsuir
lo que ha passat.
Jaume=
Ja está entés.
Pet= Cuidado que del retrato
parlis á # en Carlos.

Jau= A n'ell?

No senyora. (Fortan P.L.D.

Pet= Ni li diguis

lo que ha passat.

Jau= I perqué?

Pet= Li dirás que no ha volgut

doná l'retrato, comprens?

Jau= Be. Mes...

Pet= Prou. Fes lo que t'dich.

Jau= Bueno! bueno! Está molt be!

{Se'n va}

Escena 2.ª

Petra = Conchita.

Pet= Entrá en Carlos allavóns,

en aquell precis moment
cuand tots cridaban. Quin cas!
Ja ho veus, Conchita.

Con= Ja ho veig.
Que haurá pensat!

Pet= Que haurá dit.

Con= De quin modo 'ns ha sorpres!

Pet Cuand semblava que probavam
qui alsaria mes la veu.
Potse ell hagi suposat...

Con= Oh, já ho pot pensar vosté.

Pet= Aixó sols passa aqui casa.
Ja ho veus, Conchita!

Con= Ja ho veig!

Escena 3.ª

Escena 2ª Dits = Ambrós.

Am= Lo Carlets no ha pas tornat?
Pet= No senyor. La culpa tens
tu del que passa.
Am= Ja hi som!
Pet= Tu la tens; tu y ningú mes.
Am= Si hem de comensar la gresa
Petra...
Pet= Que?
Am= Me'n aniré,
que no estich per sentir crits
ni que mes m'atabalen;
que tinch lo cap plé, tan, tan!
que no li puch tenir mes.

Pet= callarém ja que tu ho vols.
Am= Bé convé que descansém
de tan en tan una mica:
de qui á la nit queda temps
per torná á cridar.
Pet=
La culpa...
Am= Bé, de culpa no'n parlém
per no torná á la mateixa.
Pet= Ambrós, no consentiré...
Am= Jo crech que tenim pulmó
de ferro colat.
Pet=
Mes... mes...
Am= No; mes, mes! sinó; prou!
prou!
Si cridas me'n aniré.
Pet= Mes val callar.

Am= Siga aixís.
Y aixó que no ho arregleu?
{ver la sala}

Perelló f.º D. a
poco campanilla y
luego Isern f.º
con cartera

Pet= S'arreglará!
Am= Ben aviat.
Pet= Ben aviat. Cuand hi hagi temps.
Ja 't proposas moure fressa?
Am= No es aixó. Si ve en Carlets
y torna á trobaro aixís,
d'aquet modo, malament...
Que costa treurer la roba,
teniro arreglat y net?
Pet= Son cosas que no 't importan;
y lo millor que pots fer.–
Am= Digam com 't haig de parlar...
veurém si aixís me comprens.

Jo desitgo tenir pau
y à n' aquí sempre evident.
Tan bonich que 's veure ab calma
com viu tota l'altre gent.
Pet= Mentres reprotxarme puguis.
Am= Si no es aixó... no m' entens...

Slimona 2°D Escena 4.ª
Dits = y = Jaume.

Jau= D. Carlos.
Am= Veus lo que deya.
Pet= Ja 's aquí?
Jau= Truca al moment.
Con= Que l' has vist?
Jau= Munta la escala.

Pet= Depressa: no perdém temps:
no trobi la sala aixís.

{Tots agafan roba depressa: Jaume també, quedant los cuatre ab los brassos plens de roba.}

Ja 's aquí.

Jau= Que l'obriré?

Pet= Porta això dins: després veshi.

{Jaume sen va á deixar la roba.}

An= Mirat, Concha.

{Senyalantli roba qu' ha caigut}

Pet= No les torbém.

{Se'n van Petra y Ambros, Jaume traspassa la escena y surt pe l' foro.}

Carlos [illegible]

Con= Encara hi ha aquí un vestit.
{Lo recull de demunt d'un silló.}
Y per cert que 's vestit meu.

Agosas 8 D.

Escena 5ª

Concha = Carlos.

cartera ab papers

Car= Conchita.

Con= (Ay, com ho faig!)

{Per la roba que lleva sobre un silló, mes tot parlant ab Carlets, de modo que la mitat li cau á terra.

Queixosa estich de vosté.
(Y la roba ha anat á terra.)

Car= Queixosa de mi?

Con= Per cert!
(Ay si ho veu... si se 'n adona...)
Car= Lo perdó no concedeix?
Con= Per més que la falta es gran...
Car= Tan y tan?
Con= Jutgi vosté.
Cuand temps hi ha que á Barcelona
ha arribat?
Car= No hi ha molt temps.
Con= Oh, bé 's veu que la impaciencia
per mida vosté no té.
Car= Y vosté?
Con= Qui sab?... A dirho...
Car= M'faria tan content!...
Y vosté per castigarme

no vol parlar.

Con= Potse es cert.

(posem lo silló devant.)

{Dissimuladament fa correr l'silló}

(Es un fatich... no veu res.)

Car= Y sempre aixís ha ~~parlat~~ pensat

cuand de vosté estaba ausent?

Li han semblat llargas las horas

com á ú á mi?... deya al temps

que pasés rápit, ben rápit..?

Con= Potsé mes cops que vosté!

Car= No es posible.

Con= Vostés sempre,

ab tot volen ser primers:

y are l'primer lloch ocupo

Mirambel P. 1ª D.

y aquet lloch no l'cedirè.

Car= Cuant ditxos me fa, Conchita!

Con= ¿Ahí parla l'cor?

Car= Ben cert,

com sempre.

Con= Allí cap memoria

no ha deixat?

Car= Be la comprench.

Cap memoria.

Con= Cap?

Car= Li afirmo.

Con= (La del retrato.)

Car= Potsé

es gelosí....

Con= Crech que si.

Car= Fora un defecte... y dolent,
perqué molt subint los gelos
eos donan, á lo que no es,
robant la pau de la casa
y convertintla en infern.
Con= Vosté es part interessada...
Car= Conchita!
Con= Bé: no coneix
cap hermosa madrilenya?
Car= Moltas.
Con= Recors...
Car= Fonamento
no tindria la sospita,
donat cas que sospités.
Con= (Me sembla que diu vritat!
mes lo retrato...)

Car= No m'creu?

Con= Dirhen que son tan hermosas...
(Molt prompte tot ho sabré...
la modista es al balcó.)
Allí'n viu una... la veu?
a'n al quart pis del devant.

(Carlos guayta: Concha observa)

(M'estima... no la coneix.
Lo del retrato es mentida.!)

Car= Sembla que no es cap portent.
Y com vol que ab altres pensi
si l'meu cor ocupat té?

Mirambell
p I D

Escena 6.ª

Dits = y = D.ª Petra.

Pet= Potser aquí s'ha impacientat?
Car= Conchita m'acompanyaba
y jà veu que no es posible.
Pet= Sempre galan.
Con= Carlos, gracias:
Pet= Prengui asiento. Sempre dret
l'has tingut?
Car= Oh, no es cap falta:
soch tan ditxós!...
Pet= Ja ho seria.
Car= Ab ella jò tinch confiansa.
Pet= Conchita, que li contestas?
Con= Que faré que realisada
vegi la ditxa.
Car= Conchita.
Pet= La ditxa! Quina paraula!

Tots la buscan y molt pochs
son los que saben trobarla.
Car= Y cuand sovint la tenim
y'ns desesperem buscantla
perqué no la sabem veurer.
Pet= Conchita, donchs deus trobarla.
Per ella, será Madrid
lluhir molt á la Castellana.
Con= No pot pensar cuán desitjo
veurer Madrid.
Car= Ja poch falta.
Con= Veure aquells balls, los teatros,
las reunions de confiansa,
frecuentá 'ls salons. Vull viurer,
disfrutar. La que admirada
sigui allí y reconeguda

per reina de la elegancia
deu se orgull del espos seu;
á poque obtenir la palma...
Car= Opino del distint modo,
y crech que va equivocada.
Per mi es orgull del marit
la muller que es de la casa
la alegria; que la ditxa
la té en la casa ficsada...
Lo l'ecsemple que jo he vist,
deb meus pares la ensenyansa.
¿No pensa aixis?
Pet= ¡Ella es jove.
Ideas equivocadas
á n'aquesta edad se tenen,
mes veurá com prompte cambia

Car= Que pensa?
Con= Que á mi m' sorpren...
Pet= Sabrá cuidar bé la casa.
Car= Es un punt molt esencial.
Pet= Hi ha poch que d'aixó parlabam
Con= Mamá!... aixó no l'interessa...
Car= Oh, no, Conchita, s'enganya.
Con= {Ab despreci}
Com... parlar d'aquestas cosas...
La conversa es escusada.
Pet= Alla aqui de res se cuida...
La posició ho demanaba...
Sols sab l'últim figurí,
quina es l'ópera que's canta
si l'amiga dú un vestit...
l'altre si va pentinada,

elegant..

Con= Mamá, m' adula.

Pet= Ha sigut per la elegancia
sempre envejada per tot
y encara mes admirada.
Mes já sabs; prenent estat
las cosas un poquet cambian.

Car= Menos un del mon se cuida
y s' cuida mes de la casa.

Pet= Es ben cert. I encara qu' ella
no s' ha de veure obligada
á cuidarse dels guisats
ni á repassar roba blanca...

Car= Si ab aixó hagués de pensar
potsé s' veuria apurada?

Con= Que ridicula estaria..!

Car= (Aquet cuadro no m' agrada.)
Ridícula?.. no per cert;
á la mamá no hi trobava
ni li trobo, cuand la veig
dirigir tota la casa.
Pet= Quinas cosas nos ocupan...
Conchita, recado passa
al papá. Digas d'un moment
que vingui aquí. Com se tracta
de activar...
Car= Com vosté vulgui.
Con= Carlos!..

{Carlos s' inclina. Concha se 'n vá}

Escena 9.ª

Petra = Carlos.

Pet= No sab que aqui s' parla
y s' conta si enamorat se troba?
Car= No es cosa estranya
tan menos, cuand ja la boda
molt prompte deu realisarse.
Pet= No designan á Conchita.
Car= Com no?
Pet= Designan a un altre.
Car= Donchs ja veu com s' equivoca.
Pet= Qui sab?
Car= Dubta? A fé m' estranya
Are comprench lo motiu
perqué Concha m' demanaba.
Pet= Per una certa modista...
Car= Modista? Aixó mes avansa.
Pet= Que vosté al arribá ha vist.

Car= L'he vista?
Pet= Si, y tal vegada
desde aquí mateix.
Car= D'aquí?
Pet= D'aquesta mateixa sala.
Car= D.ª Petra... fá 'l favor...
que no entench ni una paraula.
Pet= Viu al cuart pis del devant...
oh... ja veu si son exactas
los informes.
Car= Ah!
Pet= Per fi.
Car= Ja molt poch que Concha, are...
ja comprench.
Pet= La coneixia?
Car= Ni la conech; y m' estranya

tal enredo.

Pet= Com que no!

Car= Son ben claras mas paraulas:
y lo que passa ni 'm sorpren
y 'm pesa.

Pet= (Ja vendrá en Jaume...)
Jo sento...

Car= No, D.ª Petra,
veig que l'han mal informada

Pet= No 'n parlém mes.

Car= Siga aixis.

Pet= (Mentida mes ben tramada
que la d'en Jaumet...

Car= Si vol...

Pet= Podem parlar del contracte.

Car= Tinch los papers despatxats.

Aquí hi ha tot lo que falta
per ma part.

(Se treu una cartera; d'ella
papers, bitllets de banch; se queda
alguns documents y posa'ls
demes ab la cartera demunt
de la taula.)

Pet= Demá mateix
si volem, poden firmarse
'ls capitols.

Escena 9.ª

Dits = Ambrós.

Dutan
p 2 D
X

Am= Que m' demanas?
Com segueix Carlos?

Car= Molt bé:
á las sevas ordres.
Am= Gracias.
Pet= Ambrós, demá 's firmará
l' contracte.
Am= Pot firmarse.
Avuy he tingut lo gust
per la primera vegada
de véurel á voste, Carlos.
Me parlá de sa demanda,
al tornar de Cauticosa
ma esposa. Luego l' seu pare
vingué á ü aquí espresament
de Madrid: y á sas paraulas
com já de temps coneixiam
sa familia, y la estimabam.—

Car= Contestaren ab un si
que fa ma ditxa. No escassa
es la meva gratitut.
Pet= Prompte quedá concertada
la boda.
Am= Ja de petit,
cuand Barcelona habitaba
l'seu pare, relacions
amistosas enllassaban
las duas familias nostras.
Car= Y d'ellas lo recort guarda.
Am= Després deixá á Barcelona;
jo ab la Petra vaig casarme;
y al fi, al cap de tans anys,
ab gust, tornem renovarlas.
Sab que donaré de dot...

Car= D'aiço á dins podrém parlarne.
Am= Será millor.
Petr= Si.
Car= A sas ordres
estich.
Am= Donchs deixem la sala.
{Tots s'alsan: Carlos se traba ab los peus enredats ab los vestits que haurá deixat Conchita.}
Car= Que trepitxo..
Pet= (Son vestits...)
No 's molesti.
{Att á Carlos que cull los vestits. Petra ls pren; no sab que ferse'n y 'ls dona á Ambrós que 'ls deixa en lo sillo després de dubtar.}

Am= Altre vegada
roba aquí!

Car= Dispensarán...
No veya que trepitjaba...

Pet= L' servey sempre es presós...
y á lo millor... Donchs s' acaba
l' contracte avuy: demá
la firma.

Car= Sí.

(Petra acompanya confusa á
Carlos y Ambros fins á la porta
per hont se 'n van los dos últims.

Escena 9.ª Pranend 2º

Petra = després = Concha.

Pet= Quina cosa!
Con= He vist qu'entraban al cuarto.
Que han parlát?
Pet= Mirat, Conchita,
aixó no pot soportarse!
Con= Si ell ha entrat tot desseguida
Qu' han dit?
Pet= Que demá 'ls capitols
matrimonials se firman.
Con= Si sabés com al cor meu
alegra aquesta noticia!..
Mes las ideas que té
já veurá com se cambian.
Miris, tot lo del retrato...
Pet= Ja sé qu'era una mentida.
Con= Hem dubtat sens fonament.

Perelló f.º D.

segura estich que m'estima
y de que may ha pensat
ni coneix à la modista.

Pet= Son aixó enredos d'en Jaume.

Con= D'en Jaumet. Com embolica!

Pet= Ab tot y aixó, aquet retrato
à n'algú, si's dirigia...
No m'has dit que de l'acera
has vist tu que la modista
li senyalaba la casa?
En Joanet res no sabia..!

Con= Ho he vist, si.

Pet= N'estás segura?

Con= Ben segura.

Pet= Si?

Con= Certíssima.

Pet= La casa li senyalaba?

Con= Si, mamá.

Pet= Vesteu, Conchita.

Con= Y l'contracte?

Pet= Vesteu dich.

Con= Mes.

Pet= Aquí ningú m' replica.

Escena 10.ª

Petra = despres = Jaume.

Pet= Pr' en Carlos no es lo retrato?

{Toca l' timbre}

en Joanet?... no, no sabia

ahont era en Jaume. No dubto.

Es per ell! La cosa es ficsa.

Sempre que jo he tingut celos

s'enfadaba... Jaume vina.
Coneixas aquet retrato?
Jau= Si senyora; la modista.
Pet= M' has enganyat?
Jau= No senyora.
Pet= Si.
Jau= (La cosa s'embolica.)
Pet= T' he preguntat...
Jau= Y li he dit...
Pet= Contestantme una mentida.
Jau= No, senyora.
Pet= Be recordo,
Y aqui jo no vuy traficas,
ni que tu á ningú serveixis
per dur recados indignes;
luego la veritat amaguis,

despres escullepis víctima,
y l'acusis falsament.
Vejam; que contestas? Digas.
Jau= Que ni comprench lo que m'dius,
ni se axó que significa:
una víctima acusada...
Pet= La teva conducta irrita.
Negarás...
Jau= Si no se l' qué.
Pet= Que 'ns has dit á mi y Conchita,
aquí mateix, á la sala...
Tu se axís?... No m'ho temia,
Jaume, no me 'u puch convensa.
Y encara que tu aquí vingas
negantmho tot.
Jau= Si ha acabat

jó parlaré. (Tutau P L D.

Pet= Ets insufrible!
Ja pots buscarte acomodo
que surts d'aquí desseguida.

Pau= No vol res mes?

Pet= Que ten vagis.
Lo retrato, la modista
no te l'ha dat per en Carlos?

Pau= No senyora. Ja ho sabia.

Pet= Y així t' quedas?

Pau= Sí, senyora.

Pet= Paumet...

Pau= Mani.

Pet= Ets insufrible!
En Carlos de tot això
n'era ignorant; res sabia.

Y us has dit qu'era per ell.
Pau = Aquesta si que's bonica!
Pet = No has dit tu aixó?
Pau = No senyora.
Li dich que no! Com podía
dirho? Cuand m'han preguntat
creya que vostés sabian...
mes si han entés que á D. Carlos
allavors me refería
han comprés mal.
Pet = Ara aquí
lo del retrato m'esplicas.
Era per ell?... Y fá mofa,
del respecte á la familia,
d'aquet modo?
Pau = Era pe l'se...

Pet= No m'enganyaba! Aixi olvida
los seus deberes!.. Vesten tu
del meu devant.

Jau= No volía
res mes?

Pet= Surt d'aquesta casa.

{Jaumet fa moviment per anarsen
y torna al ser cridat.

Jaumet! Jaumet! Desseguida
al amo que aquí l'espero.

Jau= (Las cosas de cada dia.)

Escena 11.ª, Detan P 2D

Petra= Ambrós= luego. ~~

Pet= Y luego m'deya gelosa!

Am= Que vols, que m' fas demanar?
Pet= Be! Molt be! Molt be! Molt be!
Am= Tan de be à mi m' sembla mal.
Pet= Si t' ho sembla no t' enganyas.
Am= Que hi ha?
Pet= M' ho preguntarás?
Am= Es natural.
Pet= No prigeiçis.
Tot ho sé.
Am= Digas, que sabs?
Pet= Sabs per qui es aquet retrato?
{Li ensenya}
Am= Si no m' ho dius no ho sé pas.
{Mirantlo}
Pet= Es per tu.
Am= Que n' haig de fer?

Pet= Si á tu t'sembla pots guardarlo.
Y encara te l' quedarás!

{Prenentli}

Está molt bé! molt bé está!

An= Y bé que?

Pet= No sabs qui es
la retratada. Veyam.

An= Acabém d'una vegada,
que en Carlets m'está esperant:
vols que enllestim lo contracte
que quedi demá últimát
y á penas comenso á ferlo
per dirmi res me fas cridar.
Qui t' entengui que me l' portin
y l'ensenyo per estrany.

Pet= Perqué vegis que ho se tot

y que no m' podrás negar
te diré que la senyora
viu al cuart pis del devant.
Am= Y que tenim ab aixó?
Pet= Y tu m' ho preguntarás
cuand d' un modo tan indigne
á n' á mi m' estás faltant,
cuand faltas als teus debers!...
Am= Y are, Petra, que t' ha dat?
Pet= Coneixas á la modista?
Am= De vista; si está al devant...
Pet= Per tu es lo retrato.
Am= Com!
Pet= Tu l' has fet aná á buscar.
Am= Que?
Pet= Mes es al meu poder.

Ann= A que ve aquet guirigay?
Pet= Tu mantens ab ella...
Ann= Que?

Gorila con puros
1º D.

Pet= Relacions.
Ann= T'has trastocat?
Miram be, miram bé, Petra;
faig cara d'enamorar?
Pet= Quin exemple á n'als teus fills...
Ann= Ja tornem ab lo de avans...
que t mostrabas tan geloza
y m' donabas mal passar
sens motiu?
Pet= Molt ne tenia.
Ann= Cap.
Pet= Molt.
Ann= Cap.
Pet= Molt!

Am= Cap, cap, cap!
Pet= Negas... no pots fe altre cosa.
~~Tot~~ hom lo qu' ets tu sabrá.
Am= Petra!
Pet= Ja no tinch paciencia!
Am= Donchs á mi se m' va acabant.
Pet= D' aquet modo als fills olvidas...
Mal pare, mal espos, mal...
Am= Petra!
Pet= A mi no m' intimidas.
Am= Petra!
Pet= Ambrós! Que hi ha? Vejam.
Am= Petra! Petra! Petra! Petra!
Pet= Ambrós! Ambrós!
Am= Callarás!

Vols escoltarme?

Pet= Es inutil.

Am= Deixe que m'espliqui.

Pet= Es en va.

Am= Donchs pot cridar tota sola

fins que l'seny recobrarás.

Pet= M'insultas.

Am= Y no m'retracto.

Y...

Pet= Que? Digas. Que?

Am= Me'n vaig.

{Se'n va pel fondo sense sombrero

trobantse ab Joanet.

Tomas V°D

(puros) Escena 12.ª XX

Petra= Joanet= despues= Ambrós.

Loa= Que té, papá?
(Entran y Gorla 1°)
Am= Res. (mt.)
Loa= (á Petra) Que passa?
Pet= Res... correuts crida al papá.
Loa= Papá, papá! (Desde l' foro)
Pet= Que no surti.
(Se 'n va Loan)
Ay! cuand s'entregan al mal
s'olvidan de la familia.
(Entran Ambros y Loan.)
A en Carlos aixi has deixát?
Y espera! Tu no recordas.
Y espera!
Am= Mes val callar. (mt.)
Pet= Escolta tu, senyoret.
Loa= (Som á la segona part.)

Germans Lutan VOD

Baltina p 2 J.

Pet= Ahont has anat que fins are...

Joa= Caminant, correns, volant,
he atravessat Barcelona,
anant d'en Carlets detràs;
mes tot ha sigut inutil:
arribo aquí tot suant
y en Carlets no se hont se fica.

Pet= Proba que bé l'has buscat,
bona pessa. Ja ś aquí. (mi.)

Joa= Com lo podiá trobar?

Escena 13.ª

Joanet.

No m'he cuidat d'en Carlets...
A la timba... y m'han guanyat

tot lo diner que portaba,
Vuich cents duros!.. Com se fa?
per recuperá l' perdut
cegat anaba jugant,
Lo cert, si jo fos gobern
tot seguit feya tancar
tan de casinos y timbas
ahont lo joch es infernal.
Casinos!... y lo que hi passa
já tot Barcelona sab...
Es casual que sols ho ignorin,
tan sols las autoritats.

Pasan P 27

Escena 14ª

Joanet = Concha.

Con= La mamá?..

Roa= Es allí hont se troba.

Con= Qu'éts amable!

Roa= Molt vritat.

Con= Suposo hont es.

Roa= Me'n alegro.

Con= Fan los capitols.

Roa= Qui sab.

Con= Demá's firman.

Roa= De segú,
si l'casament no's desfá!

Con= Potse aixó te alegraría.

{Sentantse y prenent un diari de modas.}

Roa= Calla y favor me farás.

Con= Sembla que tens l'humor negre?
Roa= Que t' fa?... siga negre ó blanch?
Con= Res.
Roa= Ja ho crech. Donchs posa punt
á la conversa.
Con= Posat.
Roa- (Cinch cents duros!..)
Con= (Mirant lo figuri) Es bonich:
figurint molt elegant.
Roa= Vetaquí de lo que t' cuidas,
dels figurins; y no sabs
ni doná un punt á la roba,
ni clavá un punys, ni planxá.
Con= Com que jó tindré cambrera...
Roa= Mes no sabs si t' trobarás
sempre en estat de tenirne.

Con= Tu ets pesat. {Llegint} "Formando ideal.
Capuchon de encage blanco..."
Farà molt bonich lo blanch.
"Pardesús de grò de Thebes.
Azul claro..."
Joa= Molt bé va.
Que creus que això m'interessa?
Con= A mi si.
Joa= Donchs llegeix baix.
Con= Si l' sentir això t'incomoda...
Joa= Molt y molt.
Con= Y té 'n pots anar.

{Concha torna á llegir: Joanet
comensa per mirarsela y eremat
agafa un llibre y llegint tots dos
van aumentant la veu poch á poch

{hasta que sigui ben forta y el
{enfado al acabar de llegir.

Con= "El vestido de tul blanco;
las flores resaltarán
prendidas en los bullones.
El hueco se llenará
con grupos de blancas rosas.
El cuerpo debe acabar
en punta, con una borla
bullonada. Formará
otro bullon de tul blanco"...

Loa= {Llegint al mateix temps que
{Concha.

" Me fasse peur ni me soucie?
un beuf est plus impuissant
que toy

je le mene á ma fantaisie
A peine il achevait ces mots
que lui meme il sonno la charge
fut le trompete et le herós.
Dans le abord il se mit au largé.

{ Cremat pren lo periodich á
Conchita y l'esquinsa: Conchita
li pren lo llibre y lo rebot per
terra.

Perello f.º 6

Joa= Te!
Con= Te!
Joa= Te!
Con= Perque has anat
mitx any á apendre l'francés
creus saber... L'has de pagar.
Joa= Mirat, veus lo figuri...

Que no veus com l'he esquinsat?
Con= A la mamá 'ho contaré.
Lsa= Vesti.
Con= Sí. La pagarás.

Escena 15.ª
Joanet.

Cinch cents duros! Cinch cents duros!
Y quin escandol tan gran
aixins que aixó 's descubreixi!
Tot lo de dalt irá á baix,
y de baix tornará á sobre
y 's tornará á capgirar.

Tornaré á probar fortuna.

{Mira l' calaix}

Sols faltaba... Está tancat.
Ah... bitllets de banch... Ja m' salvo.
Que es?... Ningú... m' he espantat.

{Se fica los bitllets á la butxaca}

Endevant, surti l' que surti,
la sort me favorirá.
Torno ls cinch cents y aquets altres,
y l' que guanyi reservat.
Regalaré á la modista
un vestit ben elegant.
Y l' retrato! Jaumet! viva.

{Cridantlo desde la porta}

Minona
3º D

Escena 16.ª

Tern P2D.

Joan = Jaume.

Joa= Lo retrato.
Jau= No senyor.
Vol res mes?
Joa= Es clá que vuy
lo retrato.
Jau= Per avuy
no será posible aixó.
Joa= No te l'ha dat?
Jau= Al moment,
y ans de arribá al seu destino.
Joa= Has fet algun desatino?
Jau= No senyor.
Joan No comensém!

Jau= Al entrar, la senyoreta,
que ~~sens~~ dubte m' observaba,
volgué sabé l' que portaba.
Y....

Joa= Tu haurás sigut doneta
per donarli.

Jau= No repara...

Joa= Jaumet, no reparo res.

Jau= Está bé, no vol res mes?

Joa= Si, que no he acabat encara.
Y tu l' has dat?

Jau= Y donchs! Si.

Joa= Está molt be! está molt bé!
L' has lluit... Jo li pendré.
Que fas encantat aqui?

{Jaume se 'n va}

Escena 19.ª

Joan = despres = Carlos.

Joa = Si acas li demano jó,
despres del que aquí ha passat,
me dona un no, ben serrat,
y no la trech d'aquet no.—
(Aquet, si ferho volía.—)
Arotas P2. D { Per en Carlos }
Han deixat adelantats
los capitols?
Car = Si, firmats
demá quedan. No's podía
enllestir mes.
Joa = Es ben cert.

Y despres de treballar,
crech que ja podém fumár.
{Li dona un cigarro. S'asentan}
Es bon tabaco, un poch verd.
Y voste sempre l'conserv?
Car= No li agrada?
Joa= No pas molt.
Jo vull la del rey tot sol,
menjár, veure, y no fer res.
Li sembla si es la millor?
Volian seguís carrera,
mes s'ha quedat endarrera...
Y perqué haig d'estudiar, jó?...
Car= L no fer res fastidia.
Joa= De vegadas; mes convida.
Car= Quin método du de vida?

Joa= M' llevo á la llum del dia;
mes llum ben forta.
Car= Comprench;
cuand já s'ha amagat la lluna.
Joa= Justament; per llí la una.
Ja veu si l' bon viure entench.
Car= I tot segueix per l'istil?
Joa= Teatros, fondas, café...
Conquistas?... No 'n parlaré...
de segú 'n tinch mes de mil.
Car= (I que sovint deu fer l'os.)
Joa= Molt sovint...
Car= Si?
Joa= Ns reunim
los companys... nos divertim...

Car = De trueno?
Joa = Sí, trueno gros.
No falto may al teatro,
cuand allí s' balla l' can-can.
Car = (Es un modelo! Endevant.)
Joa = Y que bé s' passa allí l' rato!
Figuris...
Car = Sí... Tontería!
Que s' brut á no serho més.
Joa = Que sab?.. Li ballá l' veyés...
Car = Per ells m' avergonyiria.
Joa = (Que s' beneyt!)
Car = (Quc lluit!)
Joa = Carlos, vosté no sab viure:
me n' rich... {Riu y s'alsa}

Car= {id} Oh, si, ja pot viurer.
(Quin ciutada de profit.
Joa= (Que está atrassat! els moltase!)
Lo seu pensá mi fa felis.
Car= (Vamos, tení un fill aixis
deu se l'consol d'una casa!
Joa= (Aguantam mes no podiá...)
De conversa mudaré
y are demaná á vosté
un favor desitxaria.
Car= Si fe l'favor está en mi
sols te vosté que manar.-
Joa= Tinch empenyo en recobrar
un retrato.
Car= Qui?
Joa= La Conchita. En bonas mans

la causa s' troba posada
y crech que la tinch guanyada
de comensá l' plet avans.
Si á n' ella vosté l' demana
la novia res no dirá;
mes de segú l' negará
si l' demano á la germana.

Cav= Tal volta..

Doa= Nosaltres dos,
es sabut, sempre topém,
nit y dia 'ns barallém
lo mateix que gat y gos;
y basta que digui jò
tal cosa vull ó desitjó,
perqué ella tinga l' capritxo
de di al moment: "Donchs jò no."

Y aixó que explicantli estich
fa ab lo papá y la mamá.
Cuand se casi, já veurá
si es vritat lo que li dich.

Car= Oh, o Joanet, vosté ecsagera,
y miris que al meu devant
de Conchita está parlant,
una germana!

Joa= S'espera
aquí un moment. (M'ha clavat.
Lo retrato jo tindré.?

Car= A n'ella l' demanaré.

Joa= Y no li será negat. (vas.)

Escena 18.

Carlos.

Potsé t' has equivocat...
Carlos, Carlos, meditém.
Que aquí de la ditxa 's tracta,
es tracta del casament.
Jo he vist casas ab desordre,
ab tan com aquí... no u sé.
Mes ellas á l'antícosa
's portaban diferent...
Qui sab, si jo molt cegat
no sabiá veurer res?
Ja notaba que teniá
Conchita, un poquet violent
lo caracter, mes capas
no u' feya... Quins pensaments
son los seus! Sols balls y festas...
de la casa no n' parlém,

que d'aixó no se ni ocupa
per ridicul en ecsés...
Jo l'estimo, molt l'estimo;
mes m'espanta qu'un infern
pugui fer de casa meva
la qu'angel de pau deu ser.

P Z Juanin

Escena 19.ª

Carlos = Concha.

Car = Conchita.
Con = Carlos. M'ha dit
que vol parlarme en Joanet.
Es veritat? I que vol dirme?
Casi ab cuidado á mi m'te
volguent ab tanta insistencia

que sigui prompte, al moment.
Car= En Joanet li ha dit això?
(Vol lo retrato, ó coneix.)
Y potse l'he contrariada?..
Con= Mirant estaba l'dermer
pentinat.
Car= Asunto grave.
Con= Per nosaltres molt ho es.
Car= Que no l'ocupará sempre?
Con= Com l'existencia compren?
Car= La pregunta es elevada.
Con= Tal no l'he volguda fer:
parlo de passar la vida...
Car= Y com la passa vosté?
Con= Es curios?
Car= Molt m'interessa.

Con= La fortuna ns favoreix
y gosem de la fortuna.
Casi jo no comprench res
dels detalls de la ecsistencia;
no es estrany qu' are mateix
li preguntés admirada
com la ecsistencia comprent?
Si Lluisa du un vestit blau,
si Carme te un vestit verd,
que li ha portat de Paris
lo seu papá; si ecselent
es lo corte. Si ab un jove
guapo, molt rich y marqués
establert á Andalucía
deu casarse la Mercé.—
asuntos son que ns ocupan,

d'aquets asumtos parlém.
Car= Y 'ls asumtos de la casa?
Con= Aixó 'i deixa pe l'servey.
Car= Y casada?
Con= Com casada!
Car= Si seguirá!
Con= Aixís mateix;
mal dich, en mes gran esfera,
perqué á Madrid...
Car= Mes vosté.
Con= Es natural que ho desitji.
(Sabrá are 'ls meus pensaments
y que deu cambiar de ideas.)
D'altre modo... oh, no, per cert,
Carlos, no fora ditxosa.

Car= Creeh que malament comprend
la ditxa.
Con= Jo aixis la vull.
Car= Conchita.
Con= Y no cambiaré.
Car= Mes quand s'ha contret estat.-
Con= Per la casa s'té l'servey.
Certas cosas me repugnan...
La posició no permet...
Car= Mes si un cambi de fortuna.-
Con= No tingui aquets pensaments
tan vulgars.
Car= Com! vulgars diu?
Con= Vulgars à no serho mes.
Car= Opino de distint modo,
Conchita, y si à mi m' permet.-

Con= No s' prengui aquesta molestia.
No 'm convencerá vosté.
Y á mes, no 'm fora posible
cambiá, encara que volgués.
Car= Si s' hi empenyaba...
Con= Es inutil.
Tal empenyo no tindré.
Ni podria ni voldria,
jà veu que aixó encara es mes.
No 'm ha fet cridar per dirme...
Car= M' habia olvidat. Es cert.
Vosté te un retrato.
Con= Com!
Vol tenirlo en son poder?
Car= Per lo mateix li demano,
cumplint...

Balbina con retrato

Con= De gran interés
es que l' retrato li donguí?
Donchs esperis un moment.

(Se 'n va Concha tornant luego)

Car= (Si un modelo es lo germá,
la germana també ho es.
Y l' estimo... Carlos... calma...
ab peus de plom caminém.
No pensaba á l'antiicosa
que fos lo que estich veyent;
mes d'aquestas cosas, may
habíam parlat, es cert.

retrato con Juan P I D

Con= Lo retrato que desitja
aquet que tinch es, aquet.
Miris com fet mil bossins
lo llenso jo á n' als seus peus.

Miambell P.S.D

Car= Conchita!
Con= Veig m' enganyaba.
Y jó que l' creya á vosté
incapas... Son aixis, Carlos,
sas accions? tots los seus fets?
Car= Concha, fem que may la ira
nos converteixi en juguet.
La escena d' are m' estranya,
y d' aixó no comprench res.
Con= Son inutils las escusas,
inutil lo fingiment...
Car= Un consell, que l' amor dicta,
si m' permet, li donaré.
Con= Lo treball es escusat,
no necesito consells.
Car= Aquell que escoltar no vol,

molt guanyat, Conchita, te
per ser desgraciat.

Con= Mil gracias.
La del retrato te dret,
la modista...

Car= Altre vegada!
No sé qui es ni la conech.

Con= Casis ab ella cuand vulgui;
aqui ningú li impideix.
Lo retrato...

Car= He demanat
per encarrech d'en Joanet.
Vejam si dubtará encara.

Con= Li dire que vosté ment.

Car= Als peus de vosté, Conchita.
{Pren lo sombrero}

Con= {ab despit}
No esperaba de vosté
tal conducta... Sí; una escusa
li feya falta... Es ben cert.

Escena 20.ª y Miramb[ell]
Dits = Petra. p.l.D. [illegible]

Pet= Que son aquets crits? Conchita,
Carlos, digui, de que 's tracta?
Car= D.ª Petra, s'ha perdut
a'n aquí un moment la calma.
Con= No defensi sa conducta;
no te defensa; es infame!
Car= Ab lo seu permís, senyoras...
{saludant altre cop.}

Pet= Carlos.
Con= No comprenc.
Pet= Fu, calla.
{baix} no era per ell lo retrato.
Con= Vosté vol tranquilisarme.
Pet= id { Y' dich que n' estich ben certa,
y ell no sab de que li parlas.
Con= {Cambi complert}
Potse si no te cap culpa!
Pet= No 's parli...
Con= Debém parlarne.
Pet= L' asunto no val la pena.
Con= Per mi es de molta importancia
Pet= Si s'ha cregut que enredat
ab certa modista estaba
ab amors...

Car= Mes, D.ª Petra.—

Pet= Son cosas corrents que passan
cada dia.

Car= May, senyora,
entre personas honradas.

Pet= Mes lo mon ja no hi fa cas:

Car= (Valgam lo cel! quina mare!)

Car. no falta qui disculpi
aqueixas petitas faltas.
Es jove al fi! Juventut!
y al seductor fins alaban.—
Y no veuhen á una dona
per terrible pló aufegada
al recordar que de un home
juguet ha sigut la incauta:
home que despres la deixa

no es
¡Cosas
que s
Car =
Petr = Y's

potser cuberta de infamia. –
Es jôve al fi! Juventut! –
¿Y aquellas bruentas llágrimas
que llensa en la soletat
la pobreta deshonrada?
També son cosas corrents,
també son cosas que passan
cada dia. Jo, senyoras
penso molt distint dels altres;
las condemno ab la energia
que surt d'una ánima honrada.
Als peus de vosté, Conchita.
Vosté, pesi mas paraulas.

(Se 'n va en mitg de la sorpresa
de las duas.

Escena 21ª

no es l'assunto de importancia.
¡cosas de la juventut
que 's comprenen...!
Car = ¡Y 's rechassan...!
Petr = Y 's disculpan facilment.

251

Concha = Petra.

Pet= Concha.
Con= Mamá.
Pet= Se 'n ha anat.
Fou la culpa teva.
Con= Que passa?
Pet= Pots tornarhi.
Con= No m'esplico...
Pet= Es ben facil d'esplicarse.
Haurás cridat...
Con= Mes jo creya...
Pet= La sospita era infundada.
No tornará!
Con= Molt m'ho temo.

Pet= Ja ho veus. (Miambell 7º D. Ineg
Garla P.Y.)

Con= Ja ho veig; y bé massa,
Ell sols buscaba una escusa—

Pet= La escusa tu li has donada.

Con= Renyint ab mi.

Pet= Ab just motiu.

Con= Ab just motiu?

Pet= Calla, calla!

Con= Que infelis soch!

Pet= Parlar gosas.
Lo qu' ets tu, massa mimada.
Mes aqui perdém lo temps;
passo recado á sa casa
perquè vingui totseguit.

Con= Si, mamá; á justificarse.
{Se 'n va Petra y torna desseguit}

¿ que dirán las amigas!
quina vergonya! Aixó mata!
cuand ja per tot Barcelona
s'deya que jò m'casaba!
Mes qui sab si jò m'asusto
y aquesta pó's infundada!

Pet= Ja he dat ordre.

Con= A n'en Jaumet?

Pet= No; l'recado porta un altre.
Ja ho veus, Conchita, Conchita.

Con= Bé; que'n treurá de renyarme?

Tomas Escena 22ª
Ditas= Joanet.

Joa= Y en Carlets?

Con= Ja se'n ha anat.

Peretló
f.º 2

Loa= Donchs s'ha portat be, en Carlets!
Calla... just! Aquets trossets!
Lo retrato qui'ha esqueixat?
Suposo que tu has sigut?
Con= Y bé, que hi ha fins aquí?
Loa= Y encara m'ho gosas di?
Con= Que enverinat has vingut!
Loa= Es que tenim brega llarga.
Pet= Juanito.
Loa= Que hi ha, mamá?
Pet= Que callis.
Loa= No vuy callá!
Pet= Desvergonyit!
Loa= Ja la carga
tiro al sot; no callo mes;
O sino vegi; ningú

á n'ella...

Con= Jo soch com tu.

Zoa= Ets pitxó y ningú t diu res.
Lo retrato has esquinsat.

Pet= Y aixó que t' importa?

Zoa= Si...
que l' retrato era per mi...

Pet= A tu anaba destinat?

Zoa= Si, mamá!

Pet= Jaume! al moment.

Con= Y quin enredo tan gran!

Pet= Jaume...

Escena 23.ª

Dits = Jaume.

Jau= (Bó!.. Ja cridarán.

Quina casa sens gobern!)
Pet= D. Ambros...
Dau= (Quina tabola!)
Pet= No sab res; m'has enganyat.
Con= Com? á 'l papá ha acusát?
Dau= Qui l'empeny que tan rodola?
Qui ha parlat del seu marit?
Pet= Tu.
Dau= Jo.
Joa= Tu!
Pet= Tu l'acusabas.
Dau= Senyora, que no duch trabas...
Miris que aixó es un neguit!
Pet= Convertir la casa vols...
Con= Y ell aixó no lograrà.
Dau= Com no m' deixan enrahoná!

prenen sempre naps per cols.
La culpa la té vosté.

Pet= M' insultas!...

(Joan 4º D. Intam)

Joa= L'has esquinsat,
y aixó t'ho tindré apuntat.

Pet= Calleu!

Con= Sí.

Joa= Jo m' venjaré!
A no ser tan mal criada...

Pet= Joanet!...

Con= Es que tu ets pitxó!

Joa= La culpa de tot aixó
la te en Jaume.

Jau= Altre vegada!

Pet= Ningú mes.

Con= Donchs que ha sigut?

Doa= Si bé l'haguesis guardat—

Pau= Cuand cambihin de criat
l'han de buscar sort y mut.

Pet= Home, riu.

Pau= Miris, senyora!..

Doa= Tiril fora! Es un simplet!

Pau= A insultarmi no tenen dret.

Pet= Surt, enredaire!

Con= Ves fora!

Pet= Avuy te'n vas al carré.

Doa= Desvergonyits ningú'n vol.

Pau= Veig que aixó durará molt.

Pet= ¿ que?

Pau= Que m'asentaré.

{ s'asenta á n'al balanci. }

Pet= Quina osadía!

Con= Je! aixó!

Pet= Ambros! vina.

Joa=

(Ja es armada.)

Con= No ho farás altre vegada.

Pet= Fals criats no aguanto jo!

Treu l'bagul al instant.

No t'hi estás ni un minut mes.

{Jaume s'alsa y se'n va per la porta de la dreta seguit de Petra, Concha y despres Joanet.}

(Campanilla prevenida)

Joa= Ja tenim lo foch encés!

Escena 24.ª Arofas 1.º D

Joanet = Carlos = despres

Ambros = Petra = Conchita = Jaume.

Con= Que hi ha?

Joa=

Foch! y un foch ben gran!

{Se'n va Joanet}

p2D Am= Que passa?

Car= p. Joch!

Am= Que he sentit!

Campanilla La campana. Quin trastorn!

Joch! Conchita! Petra! hont son?

{Carlos estira l' cordó de la campaneta. Ambros crida al balcó, corrent de una part al altre. Surten tots los

~~Los bombers~~ Lbombers tot tot seguit.

p1D Mes hont es, á n' á quin lloch?

Pet= Que passa?

Am= Joch!

Pet= Avisa.

Corrin.

Am= Tot se cremará!

Pau = Foch, foch!

Pet = Foch!

Roa = Foch!

Cor = Foch.

Am = Foch! foch!

Tots corren perduda l'esma.
Ambrós crida desde 'l balcó.
Carlos toca la campaneta.

Fi del acte segon.

Acte B^er^

—

1886.

—

La Casa sens govern.

Acte tercer.

Escena 1.ª

Desarreglo molt gran en la escena. tot capgirat: cadiras per terra.

Ambros = Jaumet.

Lo primer molt agitat. Jaume parat.

Am= Jo no sé com arreglarho,
ni cuand aixó acabará.
Ja ho veus, Jaumet.

Jau=
Sí, senyor.

Am= Quin cap m'han posat! quin cap!
Jo estich malalt! Ja no puch!

Ara aixó hi tindrá.
Poeli! y muntan los veïns
corrents, tots apresurats,
tot lo pis s'ompla de gent,
y's crida per la ciutat
que tenim poeli á la casa;
y venen desempedrant
los carrers, tots los bombéros,
Ji de comptes: y han trobat
que á n'aqui tots sommus quinquis
desde l'mes xich al mes gran.
Ja ho veus, Januet.

Pau= Si, senyor.

Am= Despres la lletra ha cridat,
y cridaba la Conchita,
y en Joanet tambe cridant;

y jó cansat de sentirlos,
com de costum me n' he anat.
Y quin escandol tan gran!
Se n' ha anat de avergonyit.
Al sortir no ha pas parlat?
Jau= Ab las senyoras.
Am=
Que ha dit?
Jau= Las hi ha dit que tornarà.
Am= La Petra se 'n va á paseig
ab la Conchita; altre tan
fa Joanet. Oh, això va bé,
va molt bé si pot durar.
Quina casa! quina casa!
Y quin desordre tan gran!
Si ab tot no poso remey

ell mateix s'hi posarà,
y potsé sigui d'un modo
massa fort y massa amarg.
(L'assenta. Pausa)

Dau = (Aprofito la ocasió
per dirli que jò me 'n vaig.)
D. Ambros.

Am = Que vols?

Dau = No goso.

Am = Que hi ha?

Dau = Res... deixemho estar...
li vull dir...

Am = Acaba... digas.

Dau = Res... jà li diré mes tart.

Am= Are que hi ets... (Mirambell y Balbina 7º D.
Jau=
No senyor.
(D'anarmen quin gran me sab.
Mes aquí no puch estarmí...
tans d'insults...
Am=
Com t'has quedat?
Jau= Bé... ja'n parlarem després...
Es cosa meva... no cal
que s'hi fiesi.
Am=
Com tu vulguis.
Jau= (No sabré com comensar.)
Am= Veyam si fas lo favor
de deixá un poch arreglat
tot aixó... sembla imposible
{Jaumet, ho posa en ordre}

lo que á mi m'está passant.

(Pausa)

Are que hi caig! Y es molt fácil!
Jaumet!

Jau= Mama.

Am= Deixa esta!
Ves correns á n'als diaris,
correns, sens perdre un instant
que no posin res d'aixó,
de tot lo que aquí ha passat:
lo del foch: sens?

Jau= Sí, senyor.

Escena 2.ª

Ambrós

Sols faltaba per final
que doná á la gacetilla.–
y tot fora preguntar,
y encara més se sabria.–
Ambros, Ambros, molt mal vas!
á'n aquí res se respecta;
los teus fills mal educats...
Es precís que aixó s'acabi;
y dich que s'acabará.

Escena 13ª

Ambros = Petra = Concha.

Mirambell Pharm PD

Pet= Porta l' sombrero allá dins.
{Lo dona á Concha que se 'n vá:

Balbina P. 1.ª y.

{ Petra s'asenta ~~sense dir res~~

Am= Això vol dir tempestat,
y... deixemho per després:
per evitarla me'n vaig. (md.)

Pet= Fas molt bé de no dir res,
Ambros, pots estar callat.

{ Cremada, sens girarse y creyent que hi es Ambros.

volia sortí á paseig
cansada del teu cridar,
mes tothom me preguntaba:
"D.ª Petra, que ha passat?
que ha sigut això del foch?"
Quina vergonya tan gran!
Y tot, tot per culpa teva,

á posarte á alborotar
y á crits demanar auxili.
Fas molt bé d'estar callat...
Lo seus, Ambros, fas molt bé...
{Alsantse y veyent que no hi es}
¿No hi es... mes já m' sentirá!

Escena 3.ª

Petra = Concha.

Stramin p1D.

Jo no sortiré al carrer
cuand menos de quinze dias.
¡Quina vergonya tan gran!
Con= ¿Que dirán?
Pet= ¡Que vols que digan!

Perelló 1.º D.

Con= De segú que aixó jà sabon
totas las nostras amigas.
Pet= Oh, si per tot Barcelona
jà ha corregut la noticia.
Con– Y en Carlos que tot ho ha oit!..
Pet= Si ell ha sigut... com m' irrita
solc pensá ab aquella escena
tan botxornosa y ridicula!
Con= No ha sentit com s' esplicaba
en Carlos? Potse' voldria
que jò fos anés per cuina...
que dire'? que adobés mitjas,
y que m' cuidés de la casa
y fes las feynas mes infimas.
Ja veurà com se equivoca

jo ab criada convertida!
ab lo que m' han ensenyat
ab tal no puch avenirme.

Pet= Mes...

Con= Mamá, vosté veu bé
que tal cosa no es posible...
Veurá prompte com d'en Carlos
las pretensions se dominan.

VD Ilimona Escena 4a

Ditas= Jaume.

Con= En Jaume es qui té la culpa
del retrato y la musica
que s' ha armat ab lo del foch.

Jau= No senyora.

Futan P2D

Con= Be podias...

Tau= No senyora.

Pet= Prou: d'hont vens?

Tau= De pregar que la noticia
no surti demá als diaris.

Con= Ay si ho diu la gacetilla!

Tau= No senyora, no ho dirá.

Pet= Y perqué ab aixó tu t' ficas?
qui t'ho ha manat?

Tau= D. Ambros.

Pet= Ja ho saben si no ho sabian.
Pots anarten

Tau= Si senyora.

Pet= Donchs que esperas?

Tau= Desseguida
si volen, treuré l' bagul.

Pet= Com lo sagut?
Jau= No puch viure
per mes temps en questa casa.
Pet= Y are, Jaumet?
Jau= Imposible.
Con= Te ú vols anar?
Jau= Estich resolt.
Pet= Pensa bé...
Jau= Pes ne treurian.
Pet= Ambrós. (cridant) Mira, entente ab ell.
Anem nosaltres, Concheta.

Escena 5.ª

Jaume = Ambrós.

Yutan P 2 D

Am= No m'cridaba are la Petra?

Pau= Sí senyor.
Am= No sabs hont es?
Pau= Sí senyor, lo que volía
jò mateix li esplicaré.
Am= Pots esplicarte.
Pau= Es l'asunto
de que avants...
Am= Y bé, que tens?
Que hi passa alguna de nova?
Pau= Per mi molt nova, es ben cert;
perqué com sab D. Ambrós,
á la casa m'he fet vell...
Am= Y aixó Jaume, que vol dir?
Pau= Que tinch vint anys de servey
ab vostés, los porto afecte

y l'anarmen sentiré.

Am= Com, tu anarten?

Jau= Sí, senyor.

Am= No pensis aixó, Jaumet.

Jau= Estich resolt.

Am= Es en va.

Jau= D. Ambros, no u treurá res.

Am= Aixó sentiria molt,

esplicat.

Jau= M'esplicaré!

~~Jau~~= Ja hi ha vint anys que serveixo

á n' á la casa, ls primers

dias, á cada minut

me posaban al carrer:

"no serveixas; ves gandul:

surt al punt: te despatxem."

Cuand lo bagul arreglaba
tots me deyan que m' quedes.
I hi ha vint anys que cada dia-
Am= Si, la escena s' repeteix.
Pau= Resultat; si m' deyan vesten
no m' movia; al cap de temps
tan me feya que m' renyesin
com que no m' diguesen res,
y fins la costum vaig pendrer
per estar mes prompte llest,
de - si, senyo - y - no senyo,
vingués o no vingués bé.
Am= I donchs?
Pau= Lo que D. Ambros
un ja te blanchs los cabells
y en questa edat los insults

flaquejan mes de ple á ple.
Am= Mes Jaume...
Jau= Es del tot inutil.
Am= Despres de vint anys...
Jau= Pateich
al sortir de casa seva
perqué molt los vull.
Am= Jo ho sé!
Jau= D. Ambrós...
Am= N'estás resolt?
Jau= Es inutil cuán parlés:
me sab greu...
Am= Despres al cuarto
t' donaré lo que t dech.
{Jaume se 'n va conmogut}

Miambell. P. 1. 2.

Escena 6.ª

Ambros.

Que fins me deixin los criats
perqué aquí posible no es,
que pugui viure ningú
que tingui sensé l'cervell!
Y jò que ho veig y que ho palpo,
que lo que passa conech....
no hi ha que esplicar com obro,
perqué ab la casa's veu bé:
ó callo ó crido; y cuand crido
equival á no dir res,
que sols feni alborotar
aumentant lo desconcert,
Sento que en Jaumet se 'n vágia,

despres de vint anys que à n'ell
lo veya aquí y lo apreciaba..
mes rahó sobrada té.
Y... si senyó, això s'acaba,
s'acaba això avuy mateix.
Petra, vina!

{Cridant à Petra que surt.}

Escena 9ª

Ambros = Petra.

Mirambell
PID

Pet= Que tenim?
Am= Sense enfadarnos parlém.
Pet= Ja sabs que ab tu no es posible.
Am= Donchs un esforç han de fer
perque això no pot durar,

no pot durar per mes temps.
Som l'escandol del veynat,
tot lo mon está al corrent
del que passa á casa nostra,
perqué sempre alborotém
y desde l'cuart pis s'enteran
de lo que hi ha á n'al primer.
Veus que aixó demana un cambi:
No ho veus, Petra, que no ho veus.
Pet= Si senyo, y ben radical.
Am= Bueno. Por fi pensarém
del mateix modo.
Pet=
L'exemple
comensi per tu mateix.
Am= A perllo estich ben resolt.
Endevant ~~comensaré~~ governaré

com se deu aquesta casa.
Aquí no s' respecta res;
la Conchita s' insolenta;
y no t' parlo d'en Joanet.
No has de portá á n' á la noya
com fas sempre á n' als paseigs
teatros, balls y reunions,
fes tu que pugui saber
com una casa s' goberna.
Encara... Ja la casém
y será forsós que aprengui
tot aixó.

Pet= T' explicas bé.
Volias que la Conchita
treballant s' escarrasés?
per tan baix no ha nascut ella.

Am= Si no es aixó!
Pet= Ja t' entench.
Am= Veus, já tornas á enfadarte
Pet= Parlant ab tu qui 's conté..?
Am= Que no puguis reprimirte
aquet genit tan dolent?
Pet= Y casi suposarás
que si tot va ab desconcert
la culpa es meva.
Am= Mes calma.
Are mateix en Jaumet
m' ha dit que já 's despedía.
Despres de vint anys, tu veus
que ho dech sentir, y te rahó,
rahó sobrada.
Pet= Perqué?

Balbina P 1.º D
luego Garla 4.º D

Am= Perquè á n'aquí nit y dia
á pesar del blanch cabell
qu'ell té, sempre l'insultaban.
Pet= Y jó la culpa tindré!...
Es á dir, que á questa casa
jó vinch del criàt després,
y perquè se li antoxa
amarsen y 'l despedeix,
tu t'incomodas y cridas,
y m'veus ab fueros y renys.
Am= Petra.
Pet= Lo tan no tolero.
Am= Petra...
Pet= Ni ho toleraré!
Am= Si no es aixó!
Pet= Sé l' que vols.

Lo meu geni tot s' ho perd.

Am= Aixó si.

Pet= Per massa bó.

Am= O bé per massa dolent.
Y desde avuy te aseguro
que jó energía tindré.
Y faré!..

Pet= Res; callarás.

Am= Si, callem; perqué val mes.
No olvidis que als nostres fills
eridem; y aixís als perdem.
Jo, Petra, vuy evitarho.
Deu fassi que hi sigui á temps.
Com mare, deus secundarme,
sinó, despres plorarem.

{Amberos se 'n va: Petra 's queda
parada.

Escena 8.ª, Inamin 1D

Petra = Conchita.

Con = Que hi ha?

Pet = Preguntó al papá, que are ell goberna. (mu.)

Con = Está bé!

Ende rats.

Escena 9.ª

Conchita = Zoanet. Tomas 1D

Zoa = Que passa?

Con = Res.

{ Conchita s'asenta. Zoanet

{la mira y fa l'mateix}

Loa= (Mes?... jo crech que passa molt.
Da guangaré... guangaré...
total, que m' han desplumat
y no sé com sortirém
de la feta, que 's molt grossa:
mil duros! Un xiquet més!
Cuand aixó 's descubrirá
ab tot l'acompanyament
d' inglesos, firmas sens fetxa...
aquets lladres d'usurés!...
Con= (Cuan tarda en Carlos! desitjo
humillarl' pe l' pensament
que s' habia proposat
per cuand sigui sa muller.)
Loa= (M' han deixat pe l' qu' hi volgut

~~y la consecuencia s'veu.~~
Haig de fe l' que tinch pensat:
no's casa ella?.. jò també!
d'aquesta vida de deutes
aixís d'un cop sortirèm.
Lo passat se olvidarà,
creurán que posaré seny
prenent estat, y las trampas
embreixo, y tot lo que dech.
La modisteta es molt guapa
y ab ella felis seré.
Já molt temps que aquesta idea
don toms á n'al meu cervell...
Lo dels bitllets se sabrá.
Rezolt! (s'alsa.) Parlo are mateix
ab la mamá. Tot seguit.)

Concheta, la mamá hont es?
Con= La trobarás al seu cuarto.
Roa= (Veyam que dirá. trobem.) (vas.)

Escena 9.ª

Concha= despres= Carlos.
Avalo 1798

Con= Lera 'eu Carlos? Me semblava
qu'are l' sentia parlá.
Car= Don permis?
Con= Vosté l' té já.
(Y s' creya que m' dominaba.)
Car= (L' estimo.)
Con= (Fare 'sentir
que ha de ser altre sa conducta.
Car= (Del amor naix lo meu dubte.

mes si infelis me fa á mi....)
Con= Sentis: está ensimismat.
Car= Gracias: despres de vosté.
Con= (Ab gran ceremonia ve:
prompte l'tindré dominat.)
{S'asentan. Pausa.}
(Es molt bo l'comensement.
Jo l'estimo.)
Car= (Molt m'agrada.
Acabeím d'una vegada,
que estich aquí molt violent.)
Conchita!
Con= Carlos!
Car= La pausa
aquesta está demostrant
que passa una cosa gran.

Con= No m' esplicarà la causa?
Car= Es molt facil recordarla.
Con= Vosté la recorda bé.
Car= Y altre tan deu fer vosté.
Con= Cert no he pogut olvidarla.
Car= Ma conducta...
Con= Molt m' estranya.
Si, Carlos, en tals moments...
Si té vosté uns pensaments!...
mes, com l'home tan enganya...
Car= Si encara seré l' culpable!
Con= De mi que habià pensat?
Car= Que en vosté, felicitat
trobaria.
Con= Es molt amable.
Y are lo contrari creu?

que aixó s' desprent del que diu.
Car= Encara l' meu amor viu.
Con= (Per'çó domini.) No s' veu.
Car= L' asunto es serio, Conchita.
Con= Li sembla?... A mi no m' altera.
Car= (Qu' ella sigui tan llaugera!...)
Con= (Que jó l' domini no evita.)
Car= Recorda be' l' succehit?
Con= Tot. Y per cert molt m' ha ofés.
Car= Vosté?
Con= Cuand se proposaba
donam consells.
Car= No bastaba
que á mi l' amor me ls dictés?
Con= Tals consells jó no permeto,
y no ls vull, que s' altre cosa.

Car= (Que sigui tan orgullosa!)
Con= Que l' domino li prometo.)
No se si s'ha proposat
tambe á si á mi rebaixarme.
Car= Concha... no puch esplicarme...
Con= Ab lo que ha manifestat
semblava doná al oblit
la educació que he rebut,
la posició...
Car= Y he pogut
olvidar may...
Con= Lo que ha dit...
Car= Parlant de com jo entenia
los debers de la muller...
Y aixó la estranya á voste?
Con= Com estranyam no podia.

mes en voste, tan galant,
que deya que m' estimaba
y l' rango vrech olvidada
que ocupo á n' al mon.

Cor= No tan.

Con= Volía acás que enguantada
entre l' servey... Que s'horrible!
Ja veu que aixó es imposible.

Cor= Está voste ecsagerada.
Las ideas...

Con= Que sostinch
y no puch ni vull cambiarlas.

Cor= Las mevas...

Con= No ha de esplicarlas,
que molt presentas las tinch.
Los papás venen aquí...

Ans los hi hauràn passat.
Car= (Y que 's gran sa vanitat!)
Con= (Mes galan jà serà ab mi.)

Escena 10.ª

Carlos

Car= Desgraciat ella m' faria...
Acabem d' una vegada.
Ay, que mal l' han educada!
Avans no la coneixia.
Una casa sens gobern.
Y quins pares! y quins fills!
No han evitat los perills.—
despres vindrá l' sentiment.

Escena 11ª

Carlos = Ambros = Petra.

P. 2 D. Miramboll Botan

Car = Sento molt...

Am = Oh, vol callar:

sab que aquí es á casa seva.

Car = Creeh que la visita meva

per tots pesada será?

Am = Pesada? No entench perqué.

Car = Despres del que aquí ha passat.

Am = Lo del foch? Quin disbarat!

La culpa no te vosté.

Pet = Com, Carlos?...s'empenyaria

á portaro á tal estrem?

Car = Es just que reflexionem

que despres nos pesaría.
Lo casament es un llas
que sols la mort lo desfá;
já veu si debem pensá...
Am= A que ve?... No l'comprench pas.
Car= D. Ambros...
Pet= Y ha meditat...
Car= Y... {Pausa}
Pet= Comprench lo que vol di,
vosté buscaba un camí
per rompre y já l'ha trobat.
Y es vosté qui ab tan d'amor
á la Conchita parlaba
y ab vius colors li pintaba
lo que sentia l'seu cor;
prometentli afecte etern

y eterna felicitat.
Cuand poch, cuand poch ha durat!
sols fou cosa d'un moment.
Y al venir l'instant precís,
conducta que jà no es nova,
busca una escusa y la troba...
Molt m'admira qui obra aixís.
Lo compromís jà no hi es.
Am= M'esplicará tot axó?
Pet= De la Conchita, l'senyó,
jà deixa de se l'promes.
Si es la cosa mes senzilla.
Vosté, be li trobará,
perqué l'seu modo d'obrá
proba que no l'maravilla.
Car= Si m'permet m'esplicaré.

Pet= Es un treball escusat.
Car= Aixi ho vol ma dignitat
després del que ha dit vosté.
Am= I que ho fassi jo desitjo.
Car= No vuy que abriguin cap
dubte,
y veurá com ma conducta
no ha nascut, no, d'un capritjo.
Pet= No podrá justificarse
perqué ferho es imposible.
Quin desengany tan terrible!
Am= Petra, deixal esplicarse.
Car= A Conchita jo he estimat,
y al estimarla contaba
que cuand mon cor li donaba
feya ma felicitat.

D'amor los primers instants
corriren á l'anticosa:
véyam la ecsisténcia hermosa,
porvenirs sempre brillants.
Promesa de casament...
Pet= Vosté va doná á Conchita.
Car= Si.
Pet= De valor necesita
per recordá aquell moment.
Car= Es cert...
Pet= N'estich convensuda.
Car= Y es cert, perqué ma esperansa
Pet= No patirá d'angoransa...
Car= He vist jó desvanesuda.
Veyent un cuadro sensill,
pur, de costums conyugals

ni los meus pares, iguals
volia las del seu fill.
Pet= Aixó arriba á grosseria,
y per tan, Carlos, no crech.
Car= Al respecte que ls hi dech,
may, senyora, faltaría.
Pet= Si á la casa l'hem admés,
com si d'ella formés part,
lo procedí ab molt mal art...
Car= No parlo are de vostés.
Ensenyat per lo que he vist
desitjo que en ma morada
reyni la pau benhadada;
que lo contrari es molt trist.
Que ab amor los dos visquem,
sempre, marit y muller,

que cuand á impuls del dalé
de lo temps nos inclinèm
vers la tomba, nostre cor
recordi una ditxa pura,
una vida de ventura,
una ecsisténcia d'amor.
Sab que la muller si vol,
de la casa es la alegría,
es angel que l'cel envía
que á las penas don consol.
Y aixís la desitxa jó,
y mon cor aixís l'adora;
que s'cuidi molt poch de fora
y á casa tingui afició.
Modesta, sense arrogancia;
dolz caracter, no violent;

que no tingui al pensament
ser reyna de la elegancia.
No crech que li semblin raras
las ideas que he esplicat;
la ensenyansa es que m'han dat
y que he aprés, jo, dels meus pares.
Pet= Si li sembla posem fi
á conversa tan pesada:
la paraula já s' trencada
y no queda més per dí.
Car= D. Ambros.. (saludant)
Am= (Ben meresçut.)
Car= Senyora, als peus de vosté. (va)

Escena 12ª
Ambros= Petra.

Amb.— La culpa de tot tinch jo
y are l'cor la culpa plora!

{Quedan un moment parats:
{Ambros s'acosta á Petra y li diu
{ab solemnitat.

"Que s'cuidi molt poch de fora
y á casa tingui ofició."
Si en sas paraulas reparas
veurás que us ha condemnat.
"La ensenyansa es que m'han dat,
y que he apres jo dels meus parés."
Ab ella fuig dels perills,
seguintla, vol la virtut?
Quina ensenyansa han rebut

{ab amargura}

de nosaltres nostres fills.

Gorta fo D

Sentiments que son buscats
son los nostres sentiments....
Que estrany que si hem sem-
brat vens
are cullim tempestats.
Doncs ells, los hi es molt grat
que per res los vigilém,
que ab llibertat los deixém...
Mes potsé que desgraciat
fem lo porvenir dels dos;
y llavors recordarán
nostre oblit y ns... No, Deu sant!
oh, no!... que fora horrorós.

{Se deixa caure en una cadira}

Pet= {Molt dominada}

No crech que tinguis motiu

per veure ab colors tan negres—
Al desespero te entregas..—
Am= Si u tinch, lo passat ho diu.
Cuand devant de Deu serém
{Absortae y ab molta amargura}
y dels fills que us ha confiat
compte us será demanat,
quin compte á Deu donarém?
Si: Posar remey no hem volgut!
Ay! que u es d'amarg lo fruit
d'aquet criminal descuit.
Tenim nostre merescut.
{Surt Joanet} Tomas V D
Su Joanet. I aquet que fa?
{baixe á Petra}
Qui sab..! Tornarás aqui

dris d'un moment? Are ab mi
deixal sol: li vuy parlá.

{Petra se 'n va.}

Escena 13.ª

Ambros = Joanet.

Joa = (Es ben cert lo que m'ha dit
de aquet cambi de gobern.
Endevant, que ab tantas trampas
no puch esperar mes temps.)
Y segons sembla es veritat
lo que per qui diu la gent.

Am = Que diu?

Joa = Una cosa estranya,
qu'are goberna vosté.

Am= Y qui es la gent?
Roa=
La mamá!
Am= Te un nom que respectar deus.
Roa= Que está enfadat?
Am= (contenintse) Que volias?
Roa= D'un asumto d'interes
haig de parlarli.
Am=
Y l'escolto.
Lo parlarte també decli.
Roa= (Ay si sab...) Que vol parlarme?
Am= Si.
Roa= Y es cosa d'interés?
Am= La ventura hi va de tots.
Roa= Y l'meu porvenir?
Am=
També.

Joa= (Me zembla que tot ho ignora.
Endevant y guanyém temps.)
D'una cosa per l'útil
vull parlarli.

Am= Digas, qu'és?

Joa= Cumpliré, papá, vint anys
lo quinze de abril; ja veu
que he deixat de ser criatura,
y que soch un home fet.
A n'als vint anys, un las cosas
del mon, papá, ja coneix.
Per mi no te novedats.

Am= Cap?

Joa= No; cap enterament.
Ilusions! Com vol que ni tingui.

Lo que's la amistat conech,
lo que's l'amor... y altres cosas!
fullas que se 'n porta l'vent.
Ni aqui baix, ben mirat,
papá, no s'hi troba res.
Cuand un es plé d'esperiencia,
y com jó té l'cor molt sech,
procedeix ab molta calma
despres de pensarho bé.-
Am=(Qu'amargs son los fruits!
Qu'amargs!)
Joa=(Que he fet efecte conech.)
Ara jó he resolt casarme
y espero l'consentiment.
Am= Casarte tu?
Joa= Si, papá.

Am= Per amor ó bé interés?
Roa= Per interes!..per amor.
Am= ¿No deyas are mateix
que amor es paraula vana
y fulla que se 'n dú l'vent?
Roa= Aquet cas es escepció.
Am= Per casarte tindrás seny,
perqué un home de vint anys
que com tu, ja té l'cor sech,
filosoph ab cabell negre,
(Animantse)
que l'mon á fondo coneix;
Que sense ser curt de vista
porta ulleres blanchs ó verds;
Que cuand una noya passa
la seva modestia ofent;

un home que l' mon frecuenta,
y te asiento á ir als cafés,
jà sabrá educá als seus fills...
Es forsós que tot cambihi,
molt mal hem anat, Joanet.
Per casarte contarás
tan sols ab lo que t' daré;
perque tu, Joanet, no ets bo,
molt costa dirho... per res.
Joa= Vegi papá, com me parla:
aquet llenguatge m' ofent,
y á un home, d' altre manera,
jò crech que tractársel deu.
Am= Mes encara!... No recordas
que jò t' he donat lo ser.

Un fill cuand un pare parla
de escoltarlo té l' deber.

Joa= Mes...

Am= Si l' pare no respectas,
respecta l' meu blanch cabell;
y si la edat no t' imposa,
y l' ser pare no t' diu res,
respectam, perqué es lo pare
á n' aqui, imatge de Deu. {Pau
Toca á n' al meu fill lo cor,
tócal á tots, Deu del cel.

{Se deixa caure plorant en una
{cadira. Joanet lo mira commogut

Joa= (Plora! Que passa per mi?
Fins avuy aquest accent

jò no habia sentit may.
Plorat! y la culpa tu tens...
Am= Hauré estat dur, tal vegada,
mes, si sabessis, Joanet,
lo que are sen lo meu cor!
de ell arranca aquesta veu,
veu que dòn l'amor de pare,
{Alsantse y acostantse á Joanet.}
que sols un pare comprén.
Despreciada es la Conchita
perqué creu que no pot ser
ab ella felis, en Carlos.
I jò he vist als vostres peus
{Creixent y dominant á Joanet.}
obert un abisme, al fons

Mirambell
P S D

la desgracia hi trobarém
la miseria: aquesta vista
ha provocat en mon ser
aquet cambi radical
que tu á n'aquets moments veus,
perqué temo pe'ls meus fills,
que estim mes que á mi mateix.
y al abisme, rodolant,
baixém, baixém tot rient.—
Recordo exemples terribles
de jóves, que poguent ser
dignes y honrats, pe'l descuit
de sons pares, delincuents
del jóch han passat al robo,
del robo al crim...

Pf
Joa— (Espantat) Pare!

Ant= {Tenent} Que?..
Fill!.. Joanet!..
Joa= Pare! Ls seus brassos!
Ant= Fill meu!
{Se tira Joanet als brassos del seu pare Plors, patons.}
No'ns abandoneu! {Fermata}
{Pausa}
Las llàgrimas que tu llensas
naixen del penediment.
Un ~~ans~~ pare tot ho perdona,
que l'seu amor es inmens.
Joa= Es cert, tot rient baixaba
jo del vici la pendent.
Mil duros faltan d'aqui

que al jóch he perdut.

Escena

Dits = Petra.

Petra haurá sortit sentint los dos ultims versos d'en Joanet.

Pet = Joanet!

Am = Ho veus? (á Petra)

Balbina
P Y.

Pet = Si.

Am = Parla, t'escolto...

digas y no temis res.

Joa = Cinch n'he pres d'aqui dessobra,

del calaix, altres cinch cents.

Am = Y la cartera es d'en Carlos.

Pet = Se l'ha olvidada.

Joa= — com? d'ell!
No ignoraba.

Am= — Nes salera!

Joa= Tambe he suscrit pagarés
sens fetxa; estich endeutat.

Am= (Qu'era immens l'abisme aquet.
Pots reparà ab ta conducta
tot lo passat.

Joa= — Y ho faré.

Am= Eran los bitllets d'en Carlos?...

Joa= De cent duros.

Am= {Obra l'calaix, treu cinch bitllets
{y'ls posa à la cartera.

Los cinch cents
trobarà aquí cuand ell torni

por la cartera. Joanet.

Joaní ~~X~~ Escena.
p. 9 Dits = Concha.

Con= Y bé? que li ha dit en Carlos?
No es cert que mes humilment
los ha parlat? De segú
que recordaba molt bé
lo que acababa de dirli.
Com l'he dominat!

Am= Ho creus?

Pet= Que li has dit?

Con= Lo que s merei:
y que cuand com jo educada
s'ha sigut, may podrá ser

que s' rebaixi. (interlinear: mai)

Am= Y' enganyas.

Lo que has dit tenint present
d'aquesta casa ha sortit.

Con= Ja tornará, aixó ho se bé.

Am= Y' enganyas, Conchita.

Con= Com?

Am= Lo casament es desfet.

Con= Desfet diu?.. Jo no puch creuro.
oh, no, papá... No pot ser.

Pet= Haurás estat imprudenta
ab lo que has dit...

Con= Tal no crech;
y no pot desaprobarho
vosté.

Pet= Conchita, perqué?

Con= Si lo que m' han ensenyat
à transigir no m' permet:
no he fet mes que sostenir
lo que jo he vist de vostés
de petita.

Yerm 1º D.

Am= (baixa à terra) Veus?
Con= Y en Carlos?
Am= Olvidal.
Con= Mes això es cert?
Am= Si, Conchita.
Con= No es posible.
Am= Es posible perqué tem
que tu l' fassis infelis
ab las ideas que tens.
Con= Parlaba aixís... que sabia!
La culpa tinch jo... que he fet?

Con

Estimo á en Carlos; no creya
que ab mas paraulas pogués
fer jo ma propia desditxa...
á pensarho... diferent
fora, si, lo meu llenguatge.

Escena

Apolas 8ª

Pits = y Carlos.

Carlos haurá entrat al comensar
Conchita lo vers: "Parlaba aixís"...
En lloch de saludar queda sorprés,
baixa maquinalment fins trobarse
al costat de Conchita y al mitx de
la escena.

Car = Conchita!

Petr= Carlos!

Con= (Es ell...!)

{Pausa}

Car= He tornat perque olvidada
ab bitllets y documents
m' he deixat una cartera...
y dels llabis de vosté
he sentit per ma ventura...
Hauré comprés malament?

Con= No, Carlos; no dech negarho.

Car= Jo l' estimo, y lo que he fet...

Am= Es que no vol que sa casa
sigui casa sens gobern:
vol que la pau regni sempre;
que comprengui la muller
los seus debers; que 'ls cumpleixi

com l'esposa y mare deu:
y al veure que la Conchita
tenia un genit violent;
al compendre 'ls seus defectes,
que d'ells, la culpa no té,
sinó nosaltres, sens dubte
vosté s'ha espantat...

Car=
Es cert.
Donch jo á la tranquilitat
de la casa, molt gran preu
puig sé qu' entre la familia
s'hi troban los mes purs plers;
desitjo que de ma casa
sigui sosteni la muller...
Saben que estimo á Conchita,
si com jo penso pensés...

{á Ambrós}

ab ella ditxós seria:
no pot ferse l'casament?

Am- {prenent la má á Conchita}

Farás tu que á casa teva
regni la pau; que siguen
dos en un, sempre estimantse,
sempre marit y muller?
La tranquilitat veurás
com cosa de molt gran preu?
Farás que entre la familia
s'hi trobin los mes purs plors
que ab ells comparats, res valen
dél mon los divertiments?
que quand vells siguen los dos
rodeji lo blanch cabell

la pau del hogar domestich?

Con = Pare...

Am = { Mirant á Carlos que don un pas y pren la má de Conchita.

Ditxosos siguéu! ¡ ojo.

Escena. Llimona VD

Dits = Jaume = Mol commogut.

Am = Que tens, Jaume?

Jau = Ja ha arribat d'anarmen d'aqui l' moment...
jó 'ls veig... y tinch sentiment...
els despedesch...

Am = Tu has plorat?

Pau= Sí senyó.

Am= Ja tot s'olvida.

Pau= Sab vosté...

Am= No passará

já mes...

Pa= Se l' respectará

que á n'aqui s' cambia de vida.

Am= Lo teu mirar vol dir dubte?

En Joanet...

Joa= Jo seguiré

carrera y la acabaré,

mudant del tot de conducta.

Pau= (Mirantlos á tots y después particularment á Carlos y á Conchita.)

¿Y s' casan?

Con.— Seré ditxosa
ab ell; per sempre olvidats
pensaments que desgraciats
nos farian.

Jau.— Quina cosa
sento que m' don alegria!..
Si á tots sempre 'ls he volguts;
y als dos...

{Per Concha y Joanet}

ay! si aquí 'ls he dit!

{Com qui porta en brassos una criatura}

Y com anarmen podria!..

Am.— Pobre Jaume!

{Estrenyentli la ma: y dirigintse
després á Carlos y Concha.}

La esperiencia

ojo

guardéu del qu'aquí habeu vist;
l'olvit dels pares es trist,
terrible la consecuencia.
Lo vostre amor siga etern;
hi hagi pau á casa vostra....

{Dirigintse á Petra ab carinyo}

I també hi será á la vostra?

Petra = Ja no es casa sens gobern.

Fi

Biblioteca Central - Barcelona